Чытайце ў нумары: НОВЫЯ ЎЛАДЫ БГКТ | ПАСТАНОВЫ З'ЕЗДА БГКТ | V З'ЕЗД БГКТ У ФОТААБ'ЕКТЫВЕ

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 11 (524) Год XI 13 САКАВІКА 1966 г. Цана 60 гр.

НОВЫЯ ВЕРШЫ

ТРАСЦЯНЕЦ

Суайчыннік, стань!
Тут знішчалі людзей.
Суайчыннік!
Запомні навек:
Тры гады па сто трыццаць сем у дзень,
І ў гадзіну — па шэсць чалавек.
Гэта значыць, што кожныя дзесяць хвілін
Тут навекі чарнеў небакрай.
Попел сэрцаў нашых ракоча ў зямлі:
Памятай... Памятай... Памятай!!!
Нам свяціў далёкага шчасця маяк,
Мы любілі свой край залаты...
З нас кожны быў, як маці твая...
Як каханая жонка... Як ты...
Час адной папяросы... — і попел густы
Асядаў на бяроз галлё...
І таму не верце спакою, браты,
Пакуль лётае ноч над зямлёй.
Мы — прах. Але сэрца наша стучыць.
Каб цемра не ўпала на край,
Мы згарэлі паходнямі ў лютай начы...
Па-мя-тай!
Па-мя-тай!
Па-мя-тай!!!

Уладзімір Караткевіч

ГОД ВЯЛІКАГА ЮБІЛЕЮ

1966 год замыкае сямігадовы перыяд святкавання 1000-годдзя Польскай Дзяржавы. Асноўныя кірункі святкавання ў нашым ваяводстве накрэсліў пленум Ваяводскага камітэта Фронту адзінства народу. Ужо апрацавана таксама праграмы ў паасобных паветах і асяроддзях.

Асноўную ўвагу звяртае праграма на распаўсюджванне прагрэсіўных і рэвалюцыйных традыцый нашага насельніцтва. Доследы праведзеныя ў Беластоцкім ваяводстве паказалі, што нашыя землі, між Нарвою і Бугам, не толькі што не парасталі бязлюдныя пушчы і лясы, але тут радзілася польская дзяржаўнасць. Існавалі тут даволі развітыя асяроддзі з высока развітай культурай. Палякі, беларусы, украінцы і іншыя нацыі, якія пражывалі на Беластоцкай зямлі, салідарна выступілі ў барацьбе супроць супольным ворагам. Варта ўспомніць аб удзеле падляшан у бітве пад Грунвальдам, аб супрацьфеадальных выступленнях у Бранскім. Бельскім, Мельніцкім і іншых староствах.

З нашай зямлі выводзяцца слаўныя імёны барацьбітоў за сацыяльную і нацыянальную свабоду. Хоць бы ўспомніць слаўнага беларускага дзеяча, радыкальнага мысліцеля, аднаго з асноўных кіраўнікоў студзеньскага паўстання 1863 г. **Кастуся Каліноўскага**, ці рэвалюцыянера і аднаго з арганізатараў І-га Інтэрнацыянала **Валерыя Врублеўскага.** У Беластоку нарадзіўся стваральнік мовы эсперанта **Людвік Заменгоф.** У нас дзейнічалі **Ф. Дзяржынскі, Ю. Мархлеўскі, Ф. Кон** і **Э. Прухняк** — стваральнікі **першага рабоча-сялянскага ўрада,** які іменна меў сваю сядзібу ў Беластоку. Актыўны ўдзел прыймалі нашыя земляки ў рэвалюцыі 1905—1906 гадоў. Сотні з іх прыймала ўдзел у Кастрычніцкай рэвалюцыі. Залатымі літарамі запісаліся сутычкі з санацыйнай паліцыяй жыхароў Райска ці рабочых Гайнаўкі. Назаўсёды ў памяці застанецца **змаганне Беларускай Грамады** з санацыйнымі ўладамі.

Гэта сведчыць аб тым, што на нашай зямлі выраслі і сярод нас мелі добрае поле дзеяння самыя прагрэсіўныя сілы, якія актыўна змагаліся за справядлівасць і сацыялізм.

Іменна для таго ўсе адзінкі Беларускага т-ва павінны актыўна ўключыцца ў працы Камітэтаў Фронту адзінства народу, у культурна-асветную працу, у працу паасобных арганізацый. Асаблівую ўвагу трэба звярнуць на перспектывы нашай айчыны, ваяводства, павета, аколіцы.

Усім гэтым справам у гэтым годзе будуць прысвечаны: лекцыі, даклады, арганізаванне дыскусій, сустрэчы з гаспадарчымі і палітычнымі дзеячамі. Прадбачваецца, што маладзёжныя арганізацыі будуць шырока арганізаваць наведванне музеяў, выставак і гістарычных месц. Паасобныя адзінкі гэтых арганізацый апрацуюць хронікі сваіх вёсак і мястэчак.

Беластоцкае ваяводства ведаюць ва ўсёй краіне з дасканалай рэалізацыі грамадскіх чынаў. За апошнія пяць гадоў жыхары нашага ваяводства выканалі чынаў на 678 мільёнаў зл. Між іншым, выканана 650 км новых дарог, пасаджана 5 тысяч дрэў і кустоў. Безумоўна, што апошні год вялікага юбілею жыхары нашага ваяводства сустрэнуць новымі абавязацельствамі.

Праграма Ваяводскага камітэта ФАН прадбачвае арганізаванне навуковых сесій прысвечаных тайнаму навучанню ў гадах 1941 — 1944, маладзёжнаму руху. **Выйдуць друкам матэрыялы аб «Грамадзе».** Беластоцкае Навуковае таварыства рыхтуе да друку манаграфію аб паўстанні народнай улады на Беласточчыне, будзе выдана таксама публікацыя аб паўшых за народную ўладу, эканамічна-грамадская манаграфія ваяводства, альбом школ-помнікаў Тысячагоддзя ў Беластоцкім ваяводстве і іншыя.

Цэнтральным мерапрыемствам будзе **ваяводскі злёт маладых перадавікоў працы і навукі,** які будзе папярэджаны павятовымі злётамі, а таксама прадбачваецца ваяводскую спартакіяду 1000-годдзя ў 19 спаборніцтвах.

Польскае Гістарычнае таварыства і музеі рыхтуюць выстаўкі: «Беласток у архіўных дакументах» і «Тысячагодняя гісторыя польскай зброі на Беласточчыне».

Гэта толькі некаторыя з пунктаў праграмы. Кожны павет і асяроддзе напэўна ўнясуць многа новай і цікавай ініцыятывы. Напэўна **не малую ролю ў папулярызацыі фальклору і сучаснай песні і слова ўнясуць мастацкія калектывы Таварыства і фестыны арганізаваныя аддзеламі БГКТ.**

Акрэсленым праграмай ФАН мэтам будуць служыць: лекцыйная і лектарская дзейнасць Т-ва, сустрэчы з пісьменнікамі і паэтамі, агляды мастацкіх калектываў, выдавецкая дзейнасць. Усё гэта дапаможа ў яшчэ большай мабілізацыі нашага грамадства да рэалізацыі заданняў, якія стаяць перад народам.

А. Карпюк

Барысаўская пяцігодка

Барысаўская пяцігодка пачалася ў 1961 годзе. Бо ў 1961 годзе ў Барысаўцы, невялікай вёсцы Гайнаўскага павета, праведзена камасацыя грунтаў. І ад таго часу за няцэлыя пяць гадоў у барысаўскай гаспадарцы змянілася больш, чымсьці за папярэднія сто.

У 1962 годзе польскі географ У. Бегайла выдаў кніжку аб метадах гаспадаравання ў нашым ваяводстве (Sposoby gospodarowania w województwie białostockim). Бегайла паказаў у сваёй кніжцы многа спосабаў, якімі сяляне Беласточчыны абрабляюць зямлю, ад найбольш сучасных, прагрэсіўных, да найбольш устарэлых. Найбольш устарэлыя спосабы апрацоўкі зямлі Бегайла знайшоў у Барысаўцы і апісаў іх дакладна ў сваёй кніжцы. З апісання гэтага даведваемся, што пяць гадоў таму назад адна трэцяя барысаўскай зямлі штогод знаходзілася пад папарам (угорам), «адпачывала», як кажуць старыя людзі: пасвіліся на ёй чароды барысаўскіх авечак. Не было тады ў Барысаўцы ніводнай жняяркі, касілкі, сеўніка, ні іншай сельскагаспадарчай машыны, збожжа з поля збіралася выключна ўручную, прытым у 50% пры дапамозе сярпа. Аўтар успамянутай кніжкі аднатоўвае малую прадуктыўнасць з гектара, слабую якасць дамашняй жывёлы, агульную адсталасць эканамічнага жыцця вёскі.

Гэта было пяць гадоў таму назад. Зараз у Барысаўцы апрача камплекту машын сельскагаспадарчага гуртка — каля дзесятка касілак, жняярак ды мноства іншых сучасных прылад у паасобных барысаўскіх гаспадароў. Ды і ўся сістэма гаспадаркі радыкальна змянілася.

У Барысаўцы сельскагаспадарчы гурток мае зараз 4 сеўнікі, у Барысаўцы ў 1965 г. сяляне абмянялі 53 тоны насеннай бульбы, у Барысаўцы гаспадары штораз больш паслядоўна ўводзяць прынцыпы агрaмінімум. Цяжка паверыць, што яшчэ некалькі гадоў таму ўсе тут сеялі з плахты. Цяпер аднак барысаўскія сеўнікі не пражнуюць. Наадварот: у сезоне маюць яны «поўныя рукі» работы. А ў абмене насеннай бульбы барысаўскія гаспадары далёка перакрочылі прадбачаны ўладамі план.

Пяць гадоў таму назад Барысаўка не прадавала дзяржаве ніводнага літра малака, зараз некаторыя з тутэйшых гаспадароў бяруць за малако па 1500 злотых у месяц. Бо раней худыя барысаўскія каровы ўсё лета цягаліся па такіх жа худых папарах або па лесе, а зараз кормяцца высакаякаснымі кармамі. Раней ніхто ў Барысаўцы не рабіў пасляжніўнага ворыва, іржышча стаяла непарушана да познай восені, а часта зімавала, глеба псавалася. Калі нехта з указаннямі агратэхнікі прабаваў заараць пожню, сяляне пратэставалі: па іржышчы да познай восені хадзілі каровы і авечкі, выгрызаючы траву і пустазелле, якога ў той час на барысаўскіх палях было мноства.

(Працяг на стар. 4)

Барысаўская вуліца. Фота аўтара

Галоўнае праўленне Беларускага грамадска — культурнага таварыства

1. *Антонюк Уладзімір*
2. *Баршчэўскі Аляксандр*
3. *Баршчэўскі Васіль*
4. *Валкавыцкі Георгій*
5. *Вішанка Янка*
6. *Дзун Васіль*
7. *Іванюк Аляксандр*
8. *Каленік Мікалай*
9. *Касцюк Анатоль*
10. *Кіндзюк Янка*
11. *Краўчук Мікалай*
12. *Крэйза Сяргей*
13. *Лебядзінскі Мікалай*
14. *Майсеня Кастусь*
15. *Мартыновіч Анатоль*
16. *Масальскі Кастусь*
17. *Мікуць Янка*
18. *Палоцкі Янка*
19. *Паўлючук Ольга*
20. *Рагацэвіч Віктар*
21. *Радзіцкая Кіра*
22. *Раеўскі Уладзімір*
23. *Рафаловіч Аляксандр*
24. *Самоцік Мікалай*
25. *Семянюк Рыгор*
26. *Серадзінскі Мікалай*
27. *Склубоўскі Вінцук*
28. *Сохар Аляксандр*
29. *Станкевіч Уладзімір*
30. *Суліма Язэп*
31. *Сычэўскі Аляксей*
32. *Тарасевіч Мікалай*
33. *Філіпюк Сяргей*
34. *Харкевіч Аляксандр*
35. *Хмялеўскі Міхась*
36. *Храноўскі Аляксандр*
37. *Швед Віктар*
38. *Шыманюк Сямён*
39. *Юзвюк Уладзімір*

Прэзідыум ГП БГКТ

1. *Склубоўскі Вінцук* — *старшыня*
2. *Самоцік Мікалай* — *намеснік старшыні*
3. *Юзвюк Уладзімір* — *сакратар*
4. *Баршчэўскі Аляксандр* — *член*
5. *Валкавыцкі Георгій* — *член*
6. *Майсеня Кастусь* — *член*
7. *Рафаловіч Аляксандр* — *член*
8. *Серадзінскі Мікалай* — *член*
9. *Хмялеўскі Міхась* — *член*

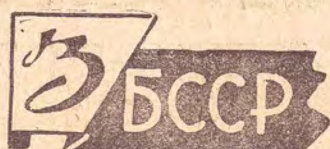
Галоўная рэвізійная камісія БГКТ

1. *Галёнка Хведар* — *старшыня*

Бялецкая Лідзія — *намеснік старшыні*

Кунах Янка — *сакратар*

4. *Грэсь Янка* — *член*
5. *Кізевіч Піліп* — *член*

СЛЯДЫ ГЕРОЙСТВА

У Цэнтральным Камітэце Кампартыі Беларусі разглядалася справа ўвекавечання гераічных подзвігаў людзей у гады вайны. Між іншым, будуць створаны філіялы музеяў у раёнах, дзе базавалі асноўныя сілы партызан. Будуць зроблены партрэты, а таксама помнікі змагароў супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

РЭНТАБЕЛЬНАСЦЬ — ГЭТА ДАХОДНАСЦЬ

Цэнтральная беларуская газета «Звязда» апублікавала перадавы артыкул «Рэнтабельнасць — закон гаспадарання».

У ВЁСЦЫ Я. КОЛАСА

На будынку школы ў вёсцы Люсіна, дзе калісьці працаваў настаўнікам Якуб Колас, адкрыта мемарыяльная дошка. Пад час урачыстага адкрыцця выступалі з успамінамі аб Коласе былыя яго вясковыя вучні.

ПЕРШЫ

Першы ў Беларусі басейн для гідратэрмічнай апрацоўкі драўніны пабудаваны на фанерна-мэблевым камбінаце ў Рэчыцы.

ПАСТАНОВЫ V-га З'ЕЗДА БГКТ

1. ГП БГКТ павінна быць інспіратарам грамадскіх і культурна-асветных пачынанняў у беларускім асяроддзі.

2. ГП БГКТ павінна наладзіць цесную сувязь з усімі арганізацыямі і ўстановамі, дзейнічаючымі на тэрыторыі, на якой жывуць беларусы, з мэтай супольнай працы сярод беларускага насельніцтва.

3. Працаваць над далейшым ростам колькасці членаў БГКТ.

4. ГП БГКТ павінна зрабіць захады ў адпаведных установах у справе забеспячэння беларускіх школ падручнікамі і іншымі навуковымі дапаможнікамі па беларускай мове.

5. Мабілізаваць беларускае насельніцтва да ўплачвання складчын на Фонд пабудовы школ і інтэрнатаў. Зрабіць захады адносна пабудовы новага школьнага будынка з інтэрнатам для беларускага ліцэя ў Гайнаўцы і інтэрната для беларускага ліцэя ў Бельску.

6. Зрабіць захады ў Міністэрстве вышэйшай адукацыі адносна стварэння ўмоў для здабыцця поўнай вышэйшай адукацыі абсальвентам беларускай філалогіі Завочнай настаўніцкай студыі, так, каб распачаць навуку, магчыма, ад новага акадэмічнага года.

7. Звярнуць асаблівую ўвагу на асвету дарослых праз павелічэнне ліку дакладаў, гутарак, курсаў і г. д.

8. ГП БГКТ павінна зрабіць захады ў справе забеспячэння бібліятэк і клубаў беларускімі кнігамі і друкам.

9. ГП БГКТ павінна разбудоўваць рэгіянальны музей у Белавежы. З гэтай мэтай трэба надалей збіраць вартасныя экспанаты і перанесці музей у больш адпаведны будынак, а калі магчыма — пабудаваць новы.

10. Пераўтварыць навуковы гурток пры ГП БГКТ у Навуковае аб'яднанне, якое павінна заняцца распрацоўкай праблем беларускага насельніцтва ў Польшчы. Аб'яднанне трэба абяспечыць патрэбнымі фінансавымі сродкамі.

11. Стварыць у ГП БГКТ выдавецкі аддзел з мэтай пашырэння выдавецкай дзейнасці Таварыства.

12. Зрабіць захады адносна павелічэння перадач БГКТ у радыёвузлах з 15 да 30 мінут штотыднёва.

13. Намагацца павялічыць лік падпісчыкаў «Нівы».

14. Паклікаць пры аддзелах БГКТ клубы настаўнікаў — абсальвентаў беларускай філалогіі, якія будуць аналізаваць праграмы навучання беларускай мовы.

15. Аказаць значна большую, чым дагэтуль, арганізацыйна-матэрыяльную дапамогу мастацкаму самадзейнаму руху.

16. Смялей уводзіць новыя формы працы ў гуртках і аддзелах БГКТ. З гэтай мэтай актыў паасобных аддзелаў павінен абменьвацца вопытам.

17. Арганізацыйна і фінансава больш усамастойніць аддзелы БГКТ.

ВАЖНЫ КРОК

Нью-Йорк. Генеральны сакратар ААН У Тан у пісьмах прэм'ер-міністру Індыі пані Індзіры Гандзі і прэзідэнту Пакістана Махамеду Айюб Хану выказаў задавальненне адводам індыйскіх і пакістанскіх войск на пазіцыі, якія яны займалі да 5 жніўня 1965 года. У Тан расцэньвае гэты адвод, ажыццёўлены, як падкрэсліваецца ў пісьмах, у адпаведнасці з рэзалюцыямі Савета Бяспекі і Ташкенцкім пагадненнем, як «важны крок ў напрамку міру».

Генеральны сакратар выказвае надзею, што працэс прымірэння, пачаты так добра, будзе працягвацца з тым, каб вырашыць рознагалоссі, якія засталіся паміж Індыяй і Пакістанам, і каб абедзве краіны жылі адна з адной у міры і дружбе.

АД ІМЯ НАРОДАЎ АЗІІ І АФРЫКІ

Каір. Ад імя народаў двух кантынентаў мы асуджаем так званы ісламскі пакт як новую спробу імперыялістаў адрадзіць багдадскі пакт, гаворыцца ў апублікаванай тут заяве пастаяннага сакратарыята Арганізацыі салідарнасці народаў Азіі і Афрыкі.

У заяве падкрэсліваецца цвёрдая воля народаў Азіі і Афрыкі выканаць рэзалюцыі канферэнцый салідарнасці, якія заклікаюць да барацьбы супраць змоў імперыялістычных колаў і іх наймітаў.

У СЕНАЦЕ ЗША

Вашынгтон. Сенат ЗША прыняў прапанову не адмяняць рэзалюцыю ад 10 жніўня 1964 года, якая дае прэзідэнту Джонсану права неабмежавана выкарыстоўваць узброеныя сілы ЗША для ваенных дзеянняў у Паўднёва-Усходняй Азіі.

За гэту прапанову прагаласавалі 92 сенатары, супраць —5. Сярод галасаваўшых супраць былі сенатары-дэмакраты: Морзе, Грунінг, Фулбрайт, Макарці і Янг. Сенатары Лаушэ, Чэрч і Брустэр не прымалі ўдзелу ў галасаванні.

РАСТУЦЬ РАДЫ КАМУНІСТАЎ У ІТАЛІІ

Рым. На працягу штогодняй перарэгістрацыі членаў Італьянскай камуністычнай партыі і абмену партыйных білетаў у рады ІКП уступілі 96 тысяч новых членаў, паведамляе газета «Уніта».

Многія юнакі і дзяўчаты, указвае газета, уступілі таксама ў рады Італьянскай камуністычнай федэрацыі моладзі.

ЗАКЛІК ФРАНЦУЗСКАГА ЎРАДА

Парыж. Французскі ўрад заклікаў Паўднёвую Карэю перагледзець прынятае ёю рашэнне адправіць у В'етнам дадаткова 20 тыс. салдат, паведамляе карэспандэнт агенцтва Франс Прэс з Сеула.

Паўднёвакарэйскаму паслу ў Парыжы, указвае агенцтва, было заяўлена, што адпраўка паўднёвакарэйскіх войск парушае жэнеўскія пагадненні і наўрад ці будзе садзейнічаць мірнаму ўрэгуляванню ў В'етнаме.

«Завяшчанне Гітлера» (6)

ЯПОНІЯ

І яшчэ аб адным саюзніку фашысцкай Германіі гаворыцца ў «завяшчанні» — аб імперыялістычнай Японіі. Гітлер вельмі стрымана і немнагаслоўна характарызуе палітыку Японіі. У адрозненне ад Іспаніі і Італіі фюрэр рассыпае ў адрас Японіі празмерныя пахвалы. Аднак з запісу, зробленага 18 лютага 1945 года, высвятляецца, што і японскі саюзнік не апраўдаў спадзяванняў Гітлера: «Паколькі ўступленне Злучаных Штатаў у вайну было непазбежнае, нам пашанцавала мець на нашым баку такога каштоўнага саюзніка, як Японія... Для нас Японія назаўсёды застанецца саюзніцай і сябрам. Гэта вайна навучыць нас цаніць і паважаць яе больш, чым каго-небудзь яшчэ. Вайна прымусіць нас умацоўваць вузы, што звязваюць абедзве краіны. Вядома, шкада, што японцы не ўступілі ў вайну з Расіяй адначасова з намі. Калі б яны зрабілі гэта, сталінскія арміі цяпер не акружылі б Браслаў і не ўварваліся б у Будапешт. Нам трэба было б ліквідаваць бальшавізм да надыходу зімы, і Рузвельт павагаўся б перад перспектывай — мець двух такіх моцных праціўнікаў, як мы з Японіяй. Таксама я шкадую, што Японія не захапіла Сінгапур у пачатку 1940 года, неадкладна следам за разгромам Францыі. Злучаныя Штаты былі тады напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў і палічылі б немагчымым умяшацца. Тады гэта з'явілася б адным з паваротных пунктаў вайны.

Нягледзячы на ўсё, мы і японцы верна будзем стаяць побач. Альбо мы атрымаем верх, альбо загінем разам».

X год „НІВЫ"

НАМ ПІШУЦЬ

Towarzysz J. Wołkowycki, Redaktor Naczelny Tyg. „Niwa".

W związku z jubileuszem X-lecia „Niwy" — w imieniu Zarządu RSW „Prasa" i własnym — przesyłam Wam Towarzyszu Redaktorze oraz na Wasze ręce całemu zespołowi redakcyjnemu serdeczne gratulacje i słowa uznania za Waszą wieloletnią ofiarną pracę.

Proszę przyjąć także szczere życzenia szczęścia i pomyślności w życiu osobistym.

Tadeusz Galiński
Prezes RSW „Prasa"

*

Дарагія таварышы, горача віншуем з дзесяцігоддзем. Жадаем плённай працы на карысць развіцця сацыялістычнага грамадства.

Супрацоўнікі Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору БССР.

*

Паважаныя таварышы, дазвольце мне павіншаваць Вас з 10-годдзем з дня выхаду ў свет першага нумару газеты «Ніва».

Карыстаюся выпадкам, каб пажадаць Вам і Вашым блізкім добрага здароўя, поспехаў у працы і асабістага шчасця ў жыцці.

З глыбокай пашанай

Г. Палуян
Навуковы супрацоўнік Акадэміі навук БССР

*

Рэдактару Валкавыцкаму. У новым дзесяцігоддзі — Вашай газеце, яе супрацоўнікам, актыву — жадае новых дасягненняў і асабістага шчасця Ваш сталы мінскі чытач Васіль Талстой.

*

Паважаная рэдакцыя газеты «Ніва»! Віншую Вас і сяброў штотыднёвіка з слаўным юбілеем, 10-годдзем гожай жыццедзейнасці!

Ад усяго сэрца жадаю плёну ў далейшай удзячнай працы. Выдатнага Вам здароўя і шчасця ў жыцці.

Ваш віцебскі сябра
М. Плавінскі

*

Усяму калектыву маіх колішніх сябраў і сяброўак па прафесіі шлю найлепшыя прывітанні і пажаданні на наступныя гады — хай самыя плённыя і выдатныя ў публіцыстычнай дзейнасці!

Мацей Канапацкі
Сопат

Наша акцыя

КНІЖКІ ДЛЯ ДОМА КУЛЬТУРЫ ІМЯ КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА Ў ГАРАДКУ

Падарунак *Васіля Дзуна* з Гайнаўкі: Н. Носаў — «Віця Малееў у школе і дома»; Ш. Ядвігін — «Апавяданні»; М. Лужанін — «Выбраныя творы» т. І і ІІ; В. Вітка — «Паверка»; Л. Жариков — «Повесть о суровом друге»; Б. Емельянов — «Рассказы о Гайдаре»; Н. Венгров — «Жизнь Николая Островского»; В. Померанцев — «Дочь Букиниста»; В. Баныкин — «Рассказы о Чапаеве»; В. Очеретин — «Я твой, Родина»; И. Кудревич — «Агротехника выращивания высоких урожаев овощей в парниках и теплицах»; Лю Бай-Юй — «Заря впереди»; A. W. Wysocki — «Duce, aresztuję pana!».

З'езд вяло чацвёра старшынь. Першым быў заслужаны дзеяч БГКТ былы грамадавец Піліп Кізевіч (той самы, які 10 год таму вёў І-шы арганізацыйны з'езд нашага Таварыства).

Танцуе балетная група гарадскога аддзела ў Беластоку.

Фота: Сяргей Грынявіцкі

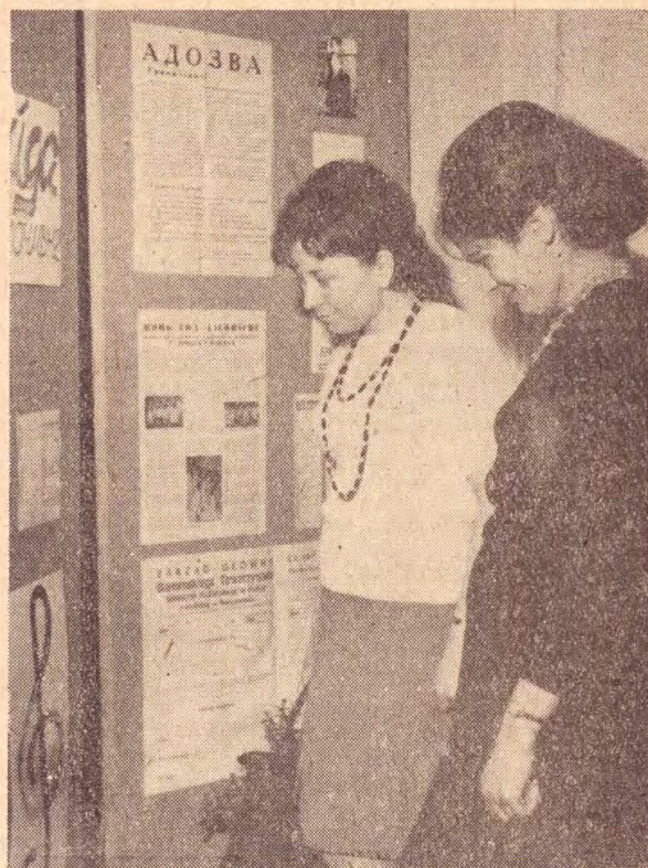
У З'ЕЗД БГКТ у ФОТААБ'ЕКТЫВЕ

Прыгожыя кветкі для прэзідыума з'езда прынесла дэлегацыя школьнай моладзі беларускага ліцэя ў Бельску.

Дэлегатам спадабалася выступленне.

У час перапынку ў дэбатах прыемна было паглядзець у суседняй зале выстаўку аб дзейнасці БГКТ.

Выступае хор Бельскага аддзела БГКТ.

Выступаюць наймалодшыя — курсанты курса акардэаністаў, які ўжо некалькі год працуе пры гарадскім аддзеле БГКТ у Беластоку.

У пошуках неспакойных

АДКРЫЦЦЁ РЫБАЛАЎ

Праз Рыбалы бяжыць шаша Беласток — Бельск, пралятаюць сотні таксі розных марак і колераў, у абодва бакі ад'язджае дзесятак аўтобусаў у дзень. Гэтай рухлівасцю стараюся вытлумачыць сабе дзіўны факт: вялікая вёска, а не з'яўляецца, як мы па-старому звыклі казаць, культурным цэнтрам аколіцы. Рыбалы з'яўляюцца, дзякуючы свайму палажэнню, бліжэйшыя звычаям і спосабу жыцця горада, чым якая-небудзь іншая вёска, дзе «квітнее культурнае жыццё». І нічога на гэта не параім. Вымушаны правесці пэўную рэвізію сваіх поглядаў на сучасную вёску. Будзе добра, калі па-новаму глянем на Рыбалы — вёску ўжо не тую.

Не задумоўваючыся, а ідучы следам працёртых догмаў, трэба б Рыбалы моцна скрытыкаваць. Што няма гуртка, што слабы ЗМВ, што няма святліцы, што, урэшце, не вядзецца «культурнае жыццё». У такім выпадку не трэба надта думаць. Ёсць многа выдуманых сказаў і акрэсленняў, каб скрытыкаваць. Ці, аднак, хапіла б гэтага? Ці адкрыла б дарогу да культуры? Якой?

Справядлівасць тут аддамо Рыбалам: пару год назад быў гурток у вёсцы. Была гэта тады, як пры школе адзін-адзіны раз арганізавана СПР з 18-ці асоб вясковай моладзі. Драмгурток паставіў пару камедыек, нават у іншыя вёскі з імі выязджаў. Звяртаю тваю ўвагу, чытач, у гэтым месцы не на драмгурток, а на СПР, ад якога пачалося. Школа сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, якой кіраваў *Васіль Панасюк*, сама па форме вельмі сучасная, разбудзіла сучасныя жаданні. Прозвішчы яе выпускнікоў пакладуцца ў няпісаную гісторыю вёскі: *Віктар Вішнеўскі, Уладзімір Бручко, Лена Бручко, Віктар Тамашук, Ліда Філіпюк, Ніна Максімюк, Лявон Федарук, Віктар Міранюк*. Большасць з іх вучыцца завочна ў тэхнікумах. Нават хлопцы, якія пайшлі ў войска, не перарываюць навуку. Гэтая школа зрабіла паварот, адкрыла новыя гарызонты маладым. (Цяпер, кажуць, ніхто ў Рыбалах не дэманструецца п'янствам).

На пытанне, чаму цяпер не арганізуецца СПР, кіраўнік школы падае зноў, як жа ж сучасны, прыклад: у мінулым школьным годзе на 13 выпускнікоў сёмага класа засталося ў вёсцы 4. Іншыя рассыпаліся па сярэдніх школах, пераважна прафесіянальных, асабліва сельскагаспадарчага профілю, як Тэхнікум рахунковасці рольнай у Бельску.

Да школ рыбалаўцы даязджаюць, выкарыстоўваючы спрыяльнае геаграфічнае палажэнне вёскі. Вучацца і, зразумела, не могуць мець замнога часу займацца аматарствам, гуляць у драмгуртку і няпэўнымі вартасцямі камедый забаўляць людзей. Але ўплыў на сваю вёску моладзь мае, больш чым на першы погляд здаецца. Жальба тых, хто кажа, што ў Рыбалах нічога не дзеецца, не выдаецца слушным. Вёска адкрыла дарогу да новых форм і іх больш ахвотна трымае. Гэтым тлумачу і небывалае зацікаўленне тэлевізарам, які куплены па ініцыятыве моладзі і часткова за яе грошы. Заінсталяваны ў адным з пакояў ГРН побач бібліятэчнага. У тэлевізійнай зале стаіць адно паломанае крэсла і адна счарнелая лаўка. Сакратар Прэз. ГРН *Іван Мінкевіч* паказвае паабціраныя сцены. Пару месяцаў таму ГРН зрабіў тут рамонт. Адразу нібы сапраўды хочацца абурацца. Але рыбалаўцы цiснуцца, пхаюцца да тэлевізара. Пасля зімовых парадкаў на гаспадарках валяць сюды. Вопраткамі труць сцены, нагамі падлогу. Не наракаюць, што сядзець няма дзе. Кожны хоча паглядзець, а калі ўсе стаяць, больш змесціцца.

Тэлевізійная зала не мае штатнага кіраўніка. Усе ведаюць, што тэлевізарам апякуецца моладзь на чале з аграномам *Аляксандрам Наумюком* і *Аляксандрам Свірыдзюком*, які трымае ключы.

Толькі што а гадзіне 10 *Валя Андрэюк* адкрыла бібліятэку і ўжо з'явіліся па кніжкі: некалькі школьнікаў і *Васіль Леснік* з двума тоўстымі тамамі. Запісваю загалоўкі: «По тонкому льду» і «Живые и мёртвые». Валя ведае, што другая вайна папулярная сярод старэйшых. Маладых цягне да сучаснай літаратуры. І тут зноў правільнасць грамадскага развіцця сучаснай вёскі.

ВЕРА ЛЕЎЧУК

Барысаўскія хаты.

Барысаўская пяцігодка

(Працяг са стар. 1)

Зараз сяляне з Барысаўкі пазналі вартасць пасляжніўнага ворыва. Заворваюць яны свае іржышчы часта, калі яшчэ снапы стаяць на полі. Каровы маюць значна лепшы корм, зрэшты, пры добрым ураджаі няма чаго ім тут грызці: трава і пустазелле не расце.

Зараз у Барысаўцы ўся зямля выкарыстана да максімум. Больш сеецца лубіну і сырадэлі, паявілася раней амаль невядомая канюшына. Канюшыну сяляне сеюць не толькі на корм, але і прадаюць для цэнтралі насеннай, што прыносіць сялянам вялікі даход.

Радыкальнае павышэнне колькасці малака ў Барысаўцы стварыла патрэбу будовы ў вёсцы злеўні малака. Пабудавана яе ў 1965 годзе супольнымі намаганнямі млечарскай спулдзельні, сельскагаспадарчага гуртка і ўсіх барысаўскіх сялян. Усё гэта не абазначае, што сяляне Барысаўкі поўнасцю ўсім задаволены і няма ў іх клопатаў ці жаданняў палепшыць сваё жыццё. Так, напрыклад, і сельскагаспадарчы гурток, і партыйная арганізацыя Барысаўкі ўжо ад некалькіх гадоў імкнецца правесці меліярацыю сваіх сенажацяў, члены сельскагаспадарчага гуртка стараюцца, пакуль што безрэзультатна, закупіць так патрэбны ім цяпер трактар.

Узрост агульнага жыццёвага ўзроўню гаспадароў Барысаўкі стварыў запатрабаванні на культурныя вартасці. У Барысаўцы захацелі мець свой тэлевізар. Гаспадары добраахвотна скlaліся па 30 зл. ад хаты, рэшту далажыла Павятовае праўленне ЗМВ і зараз, калі толькі звечарэе, сяляне спяшаюць у школу глядаць тэлевізійную праграму.

Ул. Паўлючук

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

Больш мяшанак — больш мяса

Худое мяса — гэта бялкі Мы ямо яго штодзень, бо такая ежа мае ў сабе шмат высакаякасных бялкоў, патрэбных на будову арганізма і падтрымоўвання жыццёвых працэсаў.

А пакольні мяса мае ў сабе шмат бялкоў, дык іменна гэтага, а не іншага рэчыва павінна быць у кармах адпаведная колькасць. Знойдзем яго ў збожжавых мяшанках. Калі ў кармленні кароў збожжавыя мяшанкі адыгрываюць толькі дапаможную ролю, дык у кармленні свіней становяцца галоўным кормам (побач з бульбай). Таму збожжавыя мяшанкі для свіней маюць зусім іншы склад. Сярод дадаткаў, якіх не спаткаем у мяшанках для кароў, трэба назваць рыбную і мяса-касцяную муку, большы асартымент вітамінаў, шмат мінеральных рэчываў, а таксама антыбіётык «Oxyterramycyna».

Для свіней ёсць мяшанкі «М-Век», «Р», «Бекон», «Т», «Standard I», «Standard II» і «Standard III». Паміж гэтымі мяшанкамі ёсць пэўная розніца. Залежыць ад таго, якога ўзросту свінні і на што гадуюцца. Гэта зразумела: адны патрэбы мае малады, хутка рустучы арганізм, а зусім іншыя свінні, прызначаныя на бекон.

«М-Век» — гэта мяшанка для паросных свіней і кормячых свінаматак. Яна мае ў сабе 0,95 аўсяных адзінак і 150 гр. бялкоў (у тым 35 гр. жывёльных бялкоў). У склад мяшанак уваходзяць пшанічнае і жытняе вотруб'е, рыбная і касцяная мука, дробленае зерне алеістых, кармавыя дрожджы, мука з матыльковых раслін, мінеральныя кармы, вітаміны А, Д, Е і групы В.

Мяшанку «Р» даем парасятам пасля 2—3 тыдняў ад нараджэння і ад той пары, пакуль не дасягнуць вагі 15 кг. Мяшанка гэтая мае вартасць адной кармавой адзінкі і мае ў сабе 180 гр. бялкоў (70 гр. жывёльных). Апрача таго ў яе склад уваходзіць антыбіётык «Oxyterramycyna».

Беластоцкіх сялян менш цікавіць мяшанка «Бекон», якая прызначаецца, як гаворыць сама назва, для кормнікаў на бекон.

Найбольшай папулярнасцю карыстаецца мяшанка «Т», якая прымяняецца пры мяса-саланінавым адкорме. Кілаграм яе мае ў сабе адну аўсяную адзінку і 140 гр. бялкоў (у тым ліку 24 гр. жывёльных).

Спецыяльным відам мяшанак з'яўляецца ўсё больш модныя ў нас (пакуль што ў дзяржаўных гаспадарках) прамысловыя кармы, падаваныя з аўтаматаў. Яны маюць у сваім складзе ўсе патрэбныя рэчывы. Даем іх па чарзе. Спачатку «Standard I» — да 50 кг. вагі кормніка, «Standard II» — да 70 кг і «Standard III» — да звыш 70 кг. Першая мае ў сабе 140 гр. бялкоў, другая — 115 гр., трэцяя — 100 (жывёльных адпаведна ад 20 да 7 гр.). Замест бульбы на фабрыках адразу дамешваюцца бульбяныя платкі. Роля чалавека пры такім кармленні зводзіцца да напаўнення жолаба і падання вады.

Кармавая прамысловасць выпусціла на рынак таксама канцэнтрат пад назвай «Prowit». Ён вельмі просты ў карыстанні і прызначаецца на мяшанне з вотруб'ем і платкамі (0.98 аўсяных адзінак і 390 гр. бялкоў).

Інж. М. Сухажэбрскі

ЗА КУДЗЕЛЯЙ

— Здзіўляецеся, што я яшчэ сяджу за кудзеляй?

Гэта па старой прывычцы. Зімовыя вечары доўгія, без работы сядзець жа не буду. Бывала, за маёй маладосці па вечарынках з кудзеляй хадзілі. А цяпер маладыя бягуць у нейкія там святліцы ці клубы, ад тэлевізараў вачэй не адрываюць. А воўны на цёплыя шкарпэткі ці добры світэр хто напрадзе? А мяшкі з чаго пашыеш, калі валакна не напрадзеш? Усё цяпер робяць, нават ракеты, як чула, на месяц высылаюць, а нябось, звычайнага моцнага мяшка няма дзе купіць. Яго ж з эляны не пашыеш, стылон таксама не надаецца. Трэба самому прасці і ткаць, як даўней бывала. Ды і цяпер, калі за кудзеляй чалавек варушыцца. Кніжкі і газеты чытаць, кажаце? Не прызвычаеная я, вочы баляць, ды і вучыць нас старых не было каму.

Безупыннае бурчэнне калаўротка і жылістыя пальцы, што спраўна скубуць ваўняную кудзелю, доўга яшчэ асталіся ў маёй памяці.

В. Рудчык
Фота аўтара

КЛУБ У ТЫМЯНЦЫ

Тымянская святліца мае доўгую гісторыю. Існуе яна ад першых гадоў пасля вызвалення. Але доўга не было тут добрага гаспадара. Даволі прасторная зала стаяла пустай, заўсёды засмечанай. Цяпер у тымянскай святліцы (Сямяціцкі павет) пасяліўся вясковы клуб «Руху». Залу адрамантавалі, паставілі столікі, крэслы, на століках попельніцы і флаконы з галінкамі ёлачкі, а на адмаляваных сценах — рэпрадукцыі малюнкаў выдатных майстраў жывапіснага мастацтва. У клубе можна паслухаць навейшыя мелодыі, пагуляць у шашкі і шахматы, пачытаць шматлікія часопісы, напіцца чаю і кавы. Адна толькі бяда, што зімой тут халаднавата. Прыходзіцца тады (глядзі здымак) сядзець за клубным столікам у кажусе.

Тэкст і фота В. Р.

ЖЫЦЬ ПА-НОВАМУ

Вёска Рэдуты, што на Бельшчыне, вялікая. Налічваецца ў ёй больш ста гаспадароў. Дамы тут у большасці драўляныя, але апошнім часам пачынаюць паяўляцца мураваныя. І вось у 1963 годзе быў арганізаваны ў Рэдутах сельскагаспадарчы гурток. Старшынёю выбраны Уладзімір Троц. У мінулым годзе на палях у Рэдутах загрукатаў трактар. Зімою жыхары вёскі займаюцца вырабам саламяных каробак. Тут амаль кожная сям'я штомесячна вырабляе па 70—80 штук каробак. Адна каробка каштуе 120 зл. Палічыце! Некаторыя жыхары за гэтыя некалькі год зарабілі на каробках па 100 тысяч зл. Каробкі гэтыя высылаюцца ва многія краіны свету. У вёсцы чатыры гаспадары маюць тэлевізары. Ёсць свая новая крама. Адным словам, Рэдуты пачынаюць жыць па-новаму.

Мікалай Панфілюк

З ГІСТОРЫІ ПОЛЬСКА-БЕЛАРУСКІХ ЛІТАРАТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ

НЕБЯСПЕЧНАЯ КНІГА

Трагічны аказаўся лёс першага перакладу на беларускую мову вядомай паэмы Адама Міцкевіча «Пан Тадэуш». З'яўляючыся, па сутнасці, першым перакладам паэмы на славянскую мову, апярэджваючы з'яўленне ў друку пераклады на рускую, чэшскую і сербскую мовы, беларускі пераклад «Пана Тадэуша» хоць і выйшаў у свет, на продаж у кнігарні не паступіў. Вось кароткая гісторыя смутнага лёсу гэтай цікавай кніжкі.

Яе перакладчык Вінцэнты Дунін-Марцінкевіч належаў да перадавых прадстаўнікоў беларускага культурнага асяроддзя XIX стагоддзя.

Добра валодаючы польскай мовай і ведаючы польскае асяроддзе, В. Дунін-Марцінкевіч вельмі цікавіўся навінкамі польскай літаратуры. Адам Міцкевіч аказаў на яго вялікі ўплыў. Зразумелае таму зацікаўленне пісьменніка да «Пана Тадэуша». Спробы выдаць беларускі пераклад «Пана Тадэуша» адразу ж сустрэлі вострае супраціўленне з боку царскіх улад. Многія творы В. Дунін-Марцінкевіч друкаваў у Кракаве і ў Познані. Аднак да таго часу, калі быў скончаны пераклад «Пана Тадэуша», і без таго слабыя кантакты з заграніцай былі спынены і аб выданні «Пана Тадэуша» па-за Расіяй не магло быць нават мовы. А царская цэнзура сістэматычна перашкаджала выданню кніг і перыядычных выданняў на «мужыцкім дыялекце», як з пагардай царскія ўраднікі называлі беларускую мову. Яшчэ жывым было водгулле польскага паўстанцкага руху. І для царскіх ураднікаў асабліва страшнай была думка аб магчымым беларуска-польскім збліжэнні.

Мінская цэнзура тройчы адказала адмовай на просьбу В. Дуніна-Марцінкевіча дазволіць яму апублікаваць свой пераклад. Адмова мела прынцыповы характар. Тады, паслухаўшы рады пецярбургскіх сяброў, Дунін-Марцінкевіч зрабіў спробу выдаць сваю кнігу ў Вільне. Тут царскія ўлады аказаліся менш пільнымі, і дазвол на выданне кнігі быў дадзены.

З цяжкасцю ўдалося сабраць неабходныя сродкі, кніга пайшла ў набор, атрымала штэмпель цэнзурнага ведамства і сышла з друкарскага станка. Здавалася б, усе цяжкасці ўжо засталіся ззаду. У прадмове да перакладу «Пана Тадэуша» на беларускую мову В. Дунін-Марцінкевіч пісаў: «...Задумваўся я над тым, каб простаму нашаму люду, жывучаму ў лясной глушы, зрабіць даступнай у кожнай хаце гэту паэму».

Калі аўтар выслаў першыя кнігі, толькі што атрыманыя ад пераплётчыка, сваім кракаўскім сябрам, ён не падазраваў, што гэтыя экземпляры будуць адзінымі, якія ўратуюцца ад знішчэння. Па спецыяльнаму загаду губернатарскай канцылярыі кніга была канфіскавана, няшчасны цэнзар зняты з пасады, кніга забрана ад пераплётчыка, як «бунтаўшчыцкая і небяспечная» была перавезена двума вазамі ў ахоўнае аддзяленне паліцыі і спалена. Амаль трыццаць год кніга заставалася пад забаронай. Толькі ў 1908 годзе ў Пецярбургу быў надрукаваны пераклад В. Дуніна-Марцінкевіча, але і той няпоўны. Для гэтага выдання быў выкарыстаны экземпляр віленскага выдання, цудам уцалеўшага ў Кракаве.

Аднак пецярбургскае выданне таксама не паспела разысціся поўнасцю. Частка тыража (каля 500 экз.) была канфіскавана паліцыяй і знішчана. Але дзве тысячы экземпляраў усё ж пайшлі ў свет...

П. ЮР'ЕЎ

ЁСЦЬ ПОРАХ У ПАЭТЫЧНАЙ ПАРАХАЎНІЦЫ «БЕЛАВЕЖЫ»

У руках у чытача першы нумар літаратурнага альманаха «Белавежа». Адразу скажам, што зборнік багаты. Шмат аўтараў, у кожнага свае тэмы і праблемы, свой стыль і почырк.

Тут хочацца выказаць некалькі думак і разважанняў пра паэзію, змешчаную на старонках альманаха.

Алесь Барскі вядомы чытачу як аўтар паэтычнага зборніка «Белавежскія матывы». І ў вершах на старонках «Белавежы», так як і ў першай паэтычнай кніжцы, ён астаўся песняром роднага краю, роднай зямлі і лесу, астаўся лірыкам, улюбёным у жыццё і прыгажосць рамантыкам. Праўда, у вобразнай структуры верша, у славесным выражэнні асацыяцый, думак і эмоцый А. Барскі ўсё больш і больш пачаў браць курс на навейшую сучасную паэзію, менавіта на асацыятыўную. Ён прымушае чытача быць не толькі маўклівым сузіральнікам таго, пра што расказвае сам, але і кліча быць сааўтарам, прымушае разам з паэтам думаць, перажываць, хвалявацца, захапляцца прыгажосцю.

І ў А. Барскага часам сустрэнем няўдала падабранае ці няўдала пастаўленае слова, недакладны радок, не зусім выразны вобраз. Але можна спадзявацца, што паэт пазбавіцца гэтых недахопаў, бо большасць яго вершаў напісана добрай мовай, яны цікавыя па тэме, даходлівыя па думцы.

Да ліку лепшых у А. Барскага можна аднесці «Маці», «М. Багдановічу», «Закаханы ксёндз», «Падзяка Айчыне» і інш.

Прадстаўніком самай навейшай плыні ў паэзіі ў альманаху выступае Яша Бурш. Многія яго вершы прыцягваюць увагу нечаканасцю асацыяцый, прымушаюць сур'ёзна думаць. А гэта нядблага.

Але ў многіх творах Яшы Бурша сустракаем нейкую залішнюю ўскладненую метафарызацыю, заблытанасць славеснага выражэння думкі. Для Бурша, відаць, важна толькі выказаць думку, асацыяцыю, якая паявілася ў яго ў даны момант. Але зусім не важна, як яе выказаць. Таму чытаючы яго вершы даводзіцца іншы раз прабірацца праз лабірынты абарваных думак, на хуткую руку ахопленых імкненняў. Пра чытачоў у такім выпадку паэт забывае.

У вершы «Следам інтуіцыі» паэт гаворыць:

іду ў сябе

на разважнасць.

І гэтае паглыбленне ў свет свайго ўласнага «я» даволі частае. А ці не лепш было б ісці часцей да людзей, да чытача, паказваючы хараство чалавека, з шырокай гамай яго пачуццяў і думак, хараство прыроды, прымушаючы разважаць, думаць, хвалявацца?

У паэзіі Я. Бурша даволі часты сухі рацыяналізм. Але ж паэзія павінна і хваляваць, браць за сэрца, бо без гэтага яна перастане быць паэзіяй; бо сама думка, нават калі яна і новая, свежая, арыгінальная яшчэ не ўсё ў **паэтычным** творы.

Уладзімір Гайдук. Цяжка пасля некалькіх вершаў, змешчаных у «Ніве» і ў «Белавежы», меркаваць пра талент маладога паэта. Але ва Ул. Гайдука ёсць тое, што называюць «іскрай божай». Яшчэ не зусім дасканалы ў яго радок і вобраз. Але паэт адчувае слова, умее думаць вобразамі, што вельмі важна, мае паэтычны запал. А гэта можа служыць зарукай таго, што з-пад пяра Уладзіміра Гайдука выйдзе ў будучым шмат цікавых па тэме, новых па думцы, па-мастацку глыбокіх твораў.

Юрку Зубрыцкага нешта цікавіць касмічная тэма: вершы «Касмічны сон», «Зямля». Першы з іх невыразны па думцы, другі зашмат мае арыгінальнічання ў вобразнай структуры. Лепш, думаецца, удаліся паэту вершы «Месяц» і «Новае» (дарэчы, яго перадрукавала нядаўна ў Мінску газета «Літаратура і мастацтва»). У «Новым» аўтар задумаўся над актуальнай праблемай традыцый і сучаснасці, мінулага і сённяшняга. Хочацца пажадаць аўтару больш пільна прыглядацца да слова ў сваіх творах, больш асцярожна абыходзіцца з асацыяцыямі. Тады яго вершы будуць страйнейшыя, выразнейшыя.

Улюбёны ў сваю прафесію настаўніка, у «дзіцячыя вочы праменні» Алесь Свісёк як чулы і разумны педагог выказвае свае пачуцці, хоча падзяліцца з чытачом сваёю радасцю, успамінам, хваляваннем. Часам гэта ў яго атрымліваецца мнагаслоўна, каструбавата, але шчыра. Не зусім удаўся паэту верш «Беларуская песня». Ён мае замнога пералічэння, фактаграфізму, абцяжарваючай дэталізацыі, а таму атрымаўся расцягнуты. Затое верш «Не віні» вельмі добра перадае пачуццё, ён шчыры, сардэчны, лірычна цёплы, разумны.

Актуальнай грамадскай тэме прысвечаны верш Івана Чыквіна «Пчолы». Ён хіба лепшы сярод надрукаваных тут твораў паэта. Страсны грамадзянскі пафас, пульсуючая думка гэтага твора не пакідае чытача абыякавым.

І. Чыквіну часта мяшае многаслоўе. Вось напрыклад, у вершы «Майстэрня паэта» лішнія апошнія дзве страфы. У паэзіі важна часам не толькі пісаць, але і выкрэсліваць, як сказаў нехта з паэтаў.

Дзмітрый Шатыловіч піша ў асноўным пра тое, што сам бачыў і перажыў. Шчыры, просты, адкрыты. Але вершам яго часта не хапае яркага вобраза, дакладна пастаўленага ў радку слова. Іншы раз ёсць у яго вершах фактычныя памылкі, як у вершы «Кашмар», дзе дзяўчына, якая мела «гады тры-чатыры» надзелена «русай касою». У трохгадовай дзяўчынкі, відаць, будзе касічка. Гэта гаворыць не толькі пра няўважлівасць аўтара, але і рэдкалегіі зборніка, якая павінна была выправіць такую рэч.

Розныя тэмы цікавяць Віктара Шведа. Умее ён часам напісаць гладка, рытмічна дакладна. Але новых арыгінальных вобразаў, нечаканых паваротаў думкі, свежых, яркіх слоў у яго паэзіі чытач сустракае нямнога.

Вось адзін з найгоршых вершаў ва ўсім альманаху «Новы год» В. Шведа. Гэта ніякая не паэзія. І вельмі дзіўна, што і сам аўтар і рэдкалегія змясцілі яго.

Верш «На нашай ніве» выглядае як урывак з даклада, толькі напісаны страфамі. Правільныя думкі не знайшлі тут цікавага славесна-вобразнага выражэння.

Калі чытаем такія вершы як «Бацькоўскі парог», «У роднай хаце», «Маці», то здаецца, што мы пераносімся да часоў нашаніўскай паэзіі. Тым больш дзіўна выглядаюць названыя вершы ў параўнанні з творамі Я. Бурша, які «ўцёк» ад 19-вечнага В. Шведа ў 21-е стагоддзе.

Агульнае пажаданне для ўсіх аўтараў: пільней прыглядацца да слова, пазбаўляцца паланізмаў, як лексічных, так і сінтаксічных.

Пажадаем аўтарам «Белавежы» № 1 вялікіх творчых поспехаў, новых цікавых твораў, а альманаху — шчаслівай дарогі да чытача, новых нумараў у будучым.

БАРЫС ЛІСАВЕЦ

Ад рэдакцыі: Гэтым пачынаем літаратурную дыскусію.

Першы ў ваяводстве

На ініцыятыве тыднёвіка «Наша весь» і пры шчырай падтрымцы ўлад 19 лютага г. г. распачаў дзейнасць у Элку першы ў Беластоцкім ваяводстве Клуб селяніна. Гаспадаром Клуба з'яўляецца Элцкі гурток аб'яднання інжынераў і тэхнікаў сельскай гаспадаркі — па-польску СІТР. Клуб знайшоў прытулак пад гасцінным дахам Прэзідыума ПРН у Элку. Прызначаецца ён перш за ўсё для сельскагаспадарчай інтэлігенцыі, якой у Элцкім павеце даволі многа. Працуе тут пастаянна амаль дзве сотні спецыялістаў па сельскай гаспадарцы з вышэйшай і сярэдняй адукацыяй.

Клуб багата абсталяваны. Можна ў ім прыемна адпачыць і папоўніць свае прафесіянальныя веды. У праграме дзейнасці Клуба прадбачваюцца розныя формы папулярызацыі навейшых дасягненняў сельскагаспадарчай навукі.

На здымку: Рэктар вышэйшай сельскагаспадарчай школы ў Альштыне праф. др **Котэр** у час урачыстага адкрыцця Клуба чытае лекцыю аб прымяненні навейшых азотавых штучных угнаенняў у сельскай гаспадарцы.

Тэкст і фота В. Р.

ЯК ЗНЯЦЬ ІРЖУ

Надыходзіць вясна, (усё паказвае на тое, што ў гэтым годзе вельмі рана), а з ёю набліжаецца свята, а што за тым ідзе — веснавыя парадкі. Трэба ўсё перагледзець пасля «зімовага сну» і давесці да парадку. Не кожная з вас, дарагія чытачкі, мае магчымасць завезці ўсё пабруджанае ў хімічную чыстку ў Беласток (тут буквальна ўсё чысцяць). І таму сёння я падам рэцэпт, як можна зняць іржу хатнім спосабам.

Для вывядзення плям іржы ўжываем арганічныя кіслоты: шчаўёвую, лімонную, віннакаменную або сумесь воцатнай і шчаўевай кіслот. У залежнасці ад інтэнсіўнасці плям бярэм слабы або моцны раствор кіслаты (ад 2 да 20 грамаў на шклянку вады). Кіслоты трэба растварыць у эмаліраванай, фарфоравай або глінянай пасудзе. У падагрэтую кіслату апускаем на кароткі час тканіну з плямай, а затым старанна прамываем вадой. Пры прамыўцы ў ваду трэба дадаць крыху нашатырнага спірту або пітной соды. Калі адразу пляма не знікне, тканіну з плямай апускаем у кіслату некалькі разоў.

Іржу з афарбаваных рэчаў здымаем пастай з сумесі гліцэрыны, цёртага мыла (у роўных частках) і вады. Гэтай пастай націраем пляму і пакідаем на суткі, затым рэч прамываем і прапалоскваем у вадзе.

Калі пляма ржы слабая, зняць яе можна такім спосабам. Сокам лімона некалькі разоў змочваем забруджанае месца, затым прыкладаем да гарачай паверхні чайніка (да няпоўнага высыхання), пасля чаго прамываем вадой.

Старыя ржавыя плямы знікаюць пасля апрацоўкі моцным растворам віннакаменнай кіслаты або воцатнай эсенцыі (чайная лыжка на паўшклянкі вады). У падагрэты раствор кіслаты на некалькі мінут апускаем забруджаную частку адзення, а затым добра прапалоскваем вадой.

Можна яшчэ знімаць плямы і такім спосабам: змочваем тканіну свежым лімонным сокам, затым пакрываем невялікім слоем сталовай солі і пакідаем так на 20 гадзін. Пасля гэтага ўсё змываем цёплай вадой.

АКСІННЯ

БЕЛЬСКАЯ „ПРАКТЫЧНАЯ ЖАНЧЫНА"

Апрача сваёй гаспадарчай і гандлёвай дзейнасці, дзяржаўная спулдзельня спажыўцаў у Бельску вельмі шмат увагі ўдзяляе культурна-асветнай дзейнасці.

Ужо некалькі год існуе ў Бельску пункт «Практычная жанчына», які вельмі шырока заняўся жаночымі справамі. Пры «Практычнай жанчыне» працуюць тры секцыі: кравецкая, харчавая і касметычная. Усе гэтыя секцыі праводзяць цэлыя цыклы лекцый і паказаў, якія заканчваюцца конкурсамі. Нядаўна кравецкая секцыя для школьнай моладзі правяла конкурс пад загалоўкам «Уласная мадэль на стаднёўку». Цяпер рыхтуецца конкурс на тэму наймаднейшых у даны момант сукенак, блузак і касцюмаў, робленых шыдэлкам або на прутках. Конкурс носіць назву «Ці з ірысу ці з тасемкі модная аддзелка да блузкі ці сукенкі».

Харчавая секцыя арганізоўвае лекцыі і конкурсы рацыянальнага харчавання, а таксама стараецца трымаць пастаянную сувязь са школамі. Вучні пад кіраўніцтвам вопытнай гаспадыні вучацца рабіць смачныя і прыгожыя бутэрброды і розныя салаткі.

Касметычная секцыя ў апошні час праводзіла цыкл лекцый, які закончыўся конкурсам сярод жанчын пад лозунгам «Як ахоўваць рукі і ногі ад адмарожванняў».

Інструктары з павятовага пункта «Практычная жанчына» пашыраюць сваю дзейнасць і на вёскі: праводзяць курсы харчавання і кравецтва, дапамагаюць у працы гурткам вясковых гаспадынь.

У планах «Практычнай жанчыны» ёсць розныя курсы. Адным з першых будзе курс направы электрычных прыбораў хатняга ўжытку для мужчын. Калі сучасная жанчына павінна ўмець карыстацца халадзільнікам, пыласосам ці сціральнай машынай, дык сучасны гаспадар дому павінен умець іх направіць.

Побач з пунктам «Практычная жанчына» пры бельскім ПСС-е працуе святліца. Сюды вечарамі збіраецца моладзь з усяго горада — розныя тут былі людзі. Асабліва, як гавораць арганізатары, шмат клопатаў яны мелі з так званай «дзікай» моладдзю. Вельмі цяжка было ўтрымаць з-за іх дысцыпліну ў святліцы. Але гэта ўжо мінулае. Хто б не ўвайшоў у ПСС-аўскую святліцу, добра ведае, што вымушаны падпарадкавацца агульнай дысцыпліне. Пастаянным бывальцам святліцы ўдалося перавыхаваць сваіх «дзікіх» аднагодкаў.

Пры святліцы працуюць эстрадна-рэкламны калектыў, гурток ігры на інструментах, мастацкі гурток. На працы гэтага апошняга хочацца трошкі затрымацца.

У мастацкім гуртку займаюцца дзеці ва ўзросце падставовай школы. Тут вучацца маляваць, ляпіць з гліны і гіпсу, рэзаць па дрэве і розных іншых спосабаў нанясення сваіх уражанняў і думак на паперу надзеленыя здольнасцямі як першакласнікі, так і сямікласнікі. Усяго каля 40 чалавек. Кіруе імі і перажывае з імі разам кожны іх поспех і няўдачу мастак і рэкламіст пры ПСС-е Канстанцін Якімюк.

— Хочацца, — гаворыць мастак — педагог, — каб кожны знайшоў свой стыль, сваю манеру. Я не хачу дзецям навязваць сваю думку. Толькі самастойная праца, вядома, пад наглядам спецыяліста, можа развіваць прыроджаныя здольнасці.

Пад вокам Канстанціна Якімюка працуе і развіваецца некалькі сапраўды здольных да мастацтва дзяцей. Першымі сярод іх педагог называе адзінаццацігадовага Міраслава Замараева. Я не бяруся цаніць з мастацкага боку яго разьбу, але тое, што давялося мне бачыць, узрушыла мяне і моцна здзівіла. Цяжка паверыць у такія здольнасці адзінаццацігадовага дзіцяці. Старэйшыя дзеці аглядаюцца на скульптуру Мірка і нават часам карыстаюцца яго помысламі.

У святліцы сярод дзяцей вядзецца спартыўная работа. Нядаўна адбыўся для дзяцей курс навучання язды на каньках. Гэта мерапрыемства закончылася, таксама, як і ўсе мерапрыемствы, конкурсам на лепшага канькабежца. Адразу пасля конкурсу пачалі вучыцца ездзіць на лыжах. Для тых, хто ўжо ўмее ездзіць, быў арганізаваны лыжны паход у госці да дзяцей у Пліках. Гаспадары спатыкаюць гасцей з усімі ўрачыстасцямі і кубкам гарачага малака. Адпачыўшы лыжнікі вяртаюцца да дому.

Элеанора Касакоўская, кіраўнік аддзела грамадскага ўпраўлення ў ПСС-е, жартуе, што цяпер «Практычная жанчына» і святліца так раскруцілі сваю дзейнасць, што ў яе ўжо зусім закружылася галава. Столькі адразу розных спраў, мерапрыемстваў, конкурсаў! Але, вядома, такое галавакружэнне кіраўніку дастаўляе толькі прыемнасць. Тым больш, калі на вуліцы на кожным кроку спатыкаеш сардэчную, прыязную ўсмешку ўдзячнасці на тварах бельскіх жанчын.

Яніна Чэрнякевіч

Адзінаццацігадовы Міраслаў Замараеў са сваімі скульптурамі.

Фота: Б. Вашчэнка

ПАЎТОРНА Ў АНГЛІІ

Паглядзіце на гэтыя вось здымкі. Гэта дзве фатаграфіі аднаго чалавека — лётчыка Герарда Фрыдрыха Баркхорна. Летам і восенню 1940 года наведаў ён Англію і прывозіў ёй у падарунку... бомбы. 1790 гітлераўскіх самалётаў два з палавінай месяца без перапынку бамбілі англійскія гарады і вёскі. За геройства праяўленае ў гэтым злачынстве Г. Ф. Баркхорн атрымаў самы вышэйшы ваенны гітлераўскі ордэн — *жалезны крыж*.

Пасля 25-ці год Герард Фрыдрык Баркхорн зноў наведаў Англію. *Цяпер ён палкоўнік заходнегерманскай ваеннай авіяцыі.* Разам з англійскімі лётчыкамі праводзіў ён выпрабаванні новага самалёта. Ці ж бы некаторым англічанам адняло памяць? На шчасце прыпомніла ім гэта лонданская газета «Обсэрвэр». (вр)

Сон у саляной ванне

Усім вядома, што сон — гэта перад усім адпачынак для нервовай сістэмы. Факт, што для арганізма чалавека неадпачынак — адзін з галоўных козыраў апалагетаў кібернетычных аўтаматаў. «Вось, — гавораць яны, — яўная перавага машын над чалавекам». Сапраўды 8-мігадзінная прафілактыка вельмі б'е па «балансе» часу людзей. Ці нельга паменшыць гэтай страты часу?

Не так даўно ў друку паявілася інфармацыя аб доследах вучоных з так званымі «салянымі ваннамі». Істота гэтых доследаў зводзіцца да наступнага. Вучоныя звярнулі ўвагу, што нашыя далёкія продкі — земнаводныя — трацілі на сон многа меншую частку сутак чым чалавек. У чым справа? Можа сон у салянным растворы, якім з'яўляюцца наогул моры і акіяны, больш глыбокі і спакойны, чым сон на пярынах і падушках? Вопыты пацвердзілі: чалавек пакладзены ў саляную ванну з канцэнтрацыяй солі роўнай марской вадзе, вельмі добра высыпляецца за 2—3 гадзіны.

Другі прыклад можа паказацца чыстай фантазіяй. Аказваецца, што ёсць людзі, якія цэлымі гадамі зусім не спяць!

Медыцынскім цудам лекары ўсяго свету называюць 77-гадовага шведа Олафа Эрыксона. Олаф не спіць ужо 46 год. За гэты час ён ані разу не пазяхнуў. У 1919 годзе Эрыксон перанёс цяжкую форму грыпу. З гэтага часу Олаф не можа заснуць. Ён лягае ў пасцель, разглядае столь і ёсць бадзёрым да самай раніцы.

Ёсць чалавек без сну і ў Лондане. Ён мае невялічкі галантэрэйны склеп на акраіне горада. Ад ліпеньскай ночы 1941 года Сідней Эдвард ні на мінуту не заснуў. У гэту ноч, у час паветранага налёту, загінула яго жонка. Сідней быў сведкам гэтай трагедыі і шок назаўсёды пазбавіў яго сну.

«Я не бачу розніцы між днём і ноччу, — гаворыць Эдвард. — Мне гэта бясконцы ланцуг пастаянна змяняўшыхся гадзін. Пакуль ёсць святло, я магу бараніцца з нядугаю. Але калі яно гасне, мне пачынаецца мука. Я застаюся зусім адзін і адчуваю сябе такім бязрадасным і бяссільным, як пацярпеўшы караблекрушэнне ў адкрытым моры». (к)

„Дарагія“ дзяўчаты

Жаніцьба ў Афрыцы шмат каштуе, часамі настолькі дарагая, што многія не могуць доўгі час ажаніцца. Справа ў тым, што маладую жонку трэба сабе «купіць». Яе «цана» залежыць ад таго, як яна прыгожая, якія мае таленты, якое маюць значэнне яе бацькі і г. д.

Апошнім часам у Афрыцы штораз часцей выбухаюць проста дэманстрацыі мужчын супроць такога звычаю «куплі» жонкі. Напрыклад, у Нігерыі моладзь наладзіла спецыяльную сустрэчу, у час якой востра крытыкавалася цяперашнюю працэдуру жаніцьбы. Ухвалена, што плата за жонку не павінна перавышаць 30 фунт-стэрлінгаў. Невядома толькі, як рэагавалі на такую ўхвалу дзяўчаты, але хіба яны таксама хацелі б быць «дарагімі» ў іншым сэнсе, не за грошы...

У Афрыцы так ужо павялося, што мець хлопца — гэта няшчасце, а калі родзіцца дзяўчына, усе вельмі цешацца, бо дзяўчына — гэта маёнтак. За яе можна будзе пацягнуць някепскія грошы ад таго, хто дабіваецца жаніцьбы. (а-ся)

БІРМА

На здымку: вуліца ў новым квартале Рангуна.
Фота: ЦАФ

Выпадак у Ціхім акіяне

„Дэльфіны адказваюць“ людзям

Дэльфіны даўно цікавяць чалавека. Цямлівасць, дабрадушнасць, гуллівасць і кемлівасць — усё гэта прыцягвае да іх увагу даследчыкаў. Даказана, што гэтыя марскія жывёлы на сваёй дэльфіннай «мове» могуць размаўляць паміж сабой, што яны любяць пяшчотныя мелодыі і не цярпяць какафанічных гукаў...

Вось адзін цікавы выпадак, што адбыўся ў Ціхім акіяне. Рыбалавецкі траўлер «Алазея» ў параўнальна ціхае надвор'е перасякаў Уруп. Да судна прыладкаваліся 15 дэльфінаў. Яны плылі то справа, то злева ад судна, гулялі пад самым фарштэўнем. У іх, на першы погляд, беспарадкавай гульні можна было прыкмеціць строгі рытм.

Калі чародка абагнала судна, рыбакі ўспомнілі, што некаторых марскіх жывёл можна прывабіць свістам. Усе члены каманды пачалі свістаць, спрабуючы такім чынам прынадзіць жывёл бліжэй.

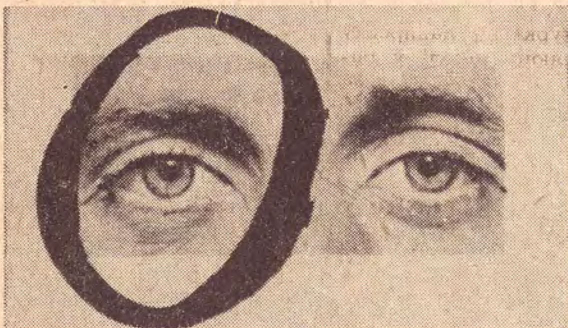
Свісталі так, як свішчуць клічучы сабак. Але вось усе пачулі нейкія пабочныя гукі. Людзі пераглянуліся, прыслухаліся... І пачулі, што гучны свіст ідзе... з-пад вады! Дэльфіны адказвалі людзям! Нястройны, але непаўторны хор падводных спевакоў нібы развучваў незнаёмую яму мелодыю. Гэта працягвалася каля дзесяці мінут...

Пра гэты выпадак на старонках газеты «Камчатская правда» расказаў навуковы супрацоўнік Камчацкага аддзялення Ціхаакіянскага навукова-даследчага інстытута рыбнай гаспадаркі і акіянаграфіі А. Нікалаеў.

Цяпер я зусім шчыра перакананы, піша аўтар, што выпадак з гамераўскім Адысеем, які быў зачараваны цудоўным спяваннем легендарных сірэн, мог быць у даўнія часы, а казачнымі паланянкамі — паўдзевамі-паўрыбамі былі не хто іншыя, як цудадзеі дэльфіны. Хутчэй за ўсё, гісторыя, падобная да нашай, аднойчы здарылася са старажытнымі мараплавацелямі. З таго часу, абрастаючы выдумкамі, яна ператварылася, нарэшце, у легенду, увайшоўшы ў скарбніцу старажытнагрэчаскага эпасу.

Адн.

РЭХАЗОНД УРАТАВАЎ ВОКА

Амерыканскі хірург з Вашынгтона правёў складаную аперацыю вока пры дапамозе ўльтрагукавага зонда. Тым самым уратаваў ён зрок хлопцу, які, забаўляючыся «сляпым» патронам, ад яго ўзрыву параніў вока асколкам масенжу.

Калі б гэта быў асколак жалезны, лекары змаглі б яго дастаць пры дапамозе магніту. Але паколькі гэта каляровы метал, медыцына дасюль была бяссільнай.

Хірург з Вашынгтона пастанавіў выкарыстаць доследы з ультрагукавым зондам, якія дагэтуль праводзіліся толькі на звярах, што дазваляла акрэсліць месца чужога цела з дакладнасцю да аднаго міліметра. Пасля першага вонкавага акрэслення ўльтрагукам месца знаходжання асколка, пачалася аперацыя. Апускаемы ўсё глыбей рэхазонд дакладна паказваў месца знаходжання асколка ў воку. У выніку таго маленькія шчыпчыкі хірурга вынялі з вока масенжную крушынку.

Малы пацыент не страціў зроку, хоць вымушаны насіць спецыяльныя акуляры. Новы метад лакалізацыі чужых цел у воку пры дапамозе ўльтрагукаў можа прынесці медыцыне вялікія паслугі. (ака)

• аляксей карпюк •

ПУШЧАНСКАЯ АДЫСЕЯ

Ля Зубкоў цячэ рэчка. Яе перасякае чыгунка. Невялічкі мост вартуюць немцы. Салдатаў тут ніхто не трывожыў, яны жывуць сабе як дачнікі паблізу на будцы. У абед вараць гарохавы суп, гуляш, пудзінг, рана і вечарам — чорную каву, заядаюць хлебам з маслам ды ў адпрасаваных на кант нагавіцах акуратна ходзяць за чатырыста метраў к мосту на варту. На гэты адрэзак пуці амтскамісар сялян не ставіць, спадзяецца на салдат. Салдаты на трэцім годзе такой службы лічаць сябе ўжо толькі вартаўнікамі моста.

— І так выйшла, што чатырохсотметравы кавалак чыгункі не сцеражэ ніхто! — тлумачыць па дарозе Сашка.

Кардаш ведае, ён прыйшоў да нас нядаўна з чыгункі, быў сувязістам, у будках і бункерах стаўляў тэлефоны.

Прыходзім пад Зубкі, днём высыпаемся добра ў кустах. Вечарам падкрадваемся пад будку. Сашка кулямётам блакіруе нас ад вартаўнікоў, я з сястрой паўзу да рэек. Узрывацеля няма, мусім камбінаваць. Яшчэ днём у мяшок з толам ушылі гранату «лімонку», да канца яе прывязалі сто метраў кабелю. На пуці ціха, пуста. Таямніча гудуць правады. На будцы звякнулі пару разоў кацялкі. Манатонна стракочуць цвыркуны. Можна пачынаць! Прыкладваю з сярэдзіны да рэйкі мяшок, шапчу:

198

— Люба, разматвай!

Трымаю мяшок, дзяўчына цягне ў поле кабель. Па дарозе перадаецца кожны яе рух, магу нават сказаць, калі сястра спатыкаецца, падае. Вось кабель перастае ўздрыгваць, замірае. Два разы ім сігналіць — гатова! Адгінаю ў кальцы ад гранаты алюмініевыя вусікі, па нітцы кабеля знаходжу сястру, падаю побач у баразну. Такі метад узрыву ў партызан называецца «вудзіць рыбу». Цяпер толькі дачакайся поезда, пацягні за кіёчак, да якога прывязаны кабель, вырві кальцо, і граната ўзарве тол. Прынамсі, павінна ўзарваць, як будзе на самай справе?

Тады наш атрад перажываў дзіўную паласу ўдач. І на гэты раз здорава шанцуе. Трапляецца эшалон, які ідзе на фронт. Небяспечныя лясы: Жэдненскі, Ліпнікі, Снога, Дубава — яму застаюцца ззаду, зараз ідуць адкрытыя палі, каб узабрацца на берастаўіцкую гару з самым большым у нашых краях пад'ёмам — чатырнаццаць метраў на кіламетр пуці — патрэбна інерцыя не абы-якая. Машыніст не шкадуе пары, бярэ разгон. Лёскат эшалона нарастае. З-за будкі жвава выскакваюць цьмяныя слепакі фараў. За імі, на фоне неба, бяжыць бясконцы гармонік вагонаў.

— Лёшка, упусціш, далібог! — панічна крычыць Люба.

— Не перашкаджай!

Саджуся на раллю, нагамі ўпіраюся ў баразну, дзвюма рукамі бяруся за кіёчак. Пасля ўзрывацеля граната ўзарве тол толькі праз шэсць секунд. Трэба ўлічыць хуткасць поезда і зрабіць так, каб выбух наступіў пад паравозам. Ад напружання галава ясная, думка працуе маланкава. Поезд імчыць з хуткасцю кіламетраў семдзесят на гадзіну, гэта прыблізна тысяча дзвесце метраў у хвіліну, у секунду — дваццаць. Дваццаць на шэсць — сто дваццаць. Ад аднаго тэлеграфнага слупа

Люба (Яроцкая). Здымак сучасны.

199

ТРЫБУНА чытачоў

Дасягненні сельгасгурткоў

Сельскагаспадарчыя гурткі ў гэтым годзе апрача падсумавання гадавых дасягненняў праводзяць справаздачна-выбарчыя сходы. Гайнаўскі павет ужо ўвайшоў у поўную кампанію такіх сходаў. Зараз у павеце налічваецца 103 сельгасгурткі, да якіх належыць 2650 членаў. Гаспадарчую дзейнасць па механізацыі і па Дзяржаўным фондзе зямлі вядзе 76 сельскагаспадарчых гурткоў. У валоданні іх знаходзіцца III трактараў з поўнымі камплектамі сельскагаспадарчых машын, 108 агрэгатаў да малацьбы і 423 гектары пад супольным загаспадараваннем з Дзяржаўнага фонду зямлі. На пачатку лютага 36 сельскагаспадарчых гурткоў падсумавала сваю дзейнасць за 1965 г. З іх балансаў вынікае, што ў сярэднім на 1 гектар выпадае 1380 гадзін працы, а на 1 малацільны агрэгат у сярэднім па 300 гадзін. Агульны даход гэтых сельскагаспадарчых гурткоў выносіць 4 277 420 зл., а кошты эксплуатацыі — 3 180 954 зл., з чаго чыстая надвыжка выносіць 1 096 466 зл. Найлепшыя вынікі атрымаў сельскагаспадарчы гурток у Курашаве, які мае чыстага даходу 145 369 зл. Кляшчэлеўскі сельгасгурток атрымаў у мінулым годзе больш як 140 тыс. зл. Па 50 тыс. зл. чыстага даходу атрымалі такія гурткі як Чыжы, Лянева, Асоўка, Арэшкава, Махнатае, Стараберазова і Горнае каля Гайнаўкі. Як вынікае са справаздач, найбольш клопату ў гуртках з рамонтамі і з задоўжанасцю гаспадароў за работу машынамі. Шмат гаспадароў карыстала з машын сельскагаспадарчых гурткоў, але плаціць не спяшалася. А ў гуртку не заўсёды было каму клапаціцца аб зборцы заробленых грошай.

Шмат выпадкаў сустракаецца такіх, што гаспадарам у выніку лёсавых няшчасцяў або беднасці а таксама ўдовам належнасці былі дараваны. Напрыклад, у гуртку ў Горным праўленне гуртка для ўдавы, якой муж згінуў у няшчасным выпадку, даравала задоўжанасць каля 3000 зл.

А. Рашкевіч
з Гайнаўкі

Новая малачарня

Нядаўна ў Тафілаўцах была закончана і аддана ў карыстанне новая малачарня. Будынак гэты падзелены на дзве палавіны: на малачарню і на краму. Ініцыятарамі будовы былі: Марыя Пень — мясцовы дзеяч, і солтыс — Іван Рыбак. Тафілаўцы на цэлую грамаду Дубіч Царкоўных найбольш прадаюць малака для дзяржавы. Дагэтуль малако прымалася ў цеснай сялянскай хаце.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

Клуб у Сухінічах

У вёсцы Сухінічы, Сакольскага павета, у лютым месяцы аддадзены ў карыстанне клуб кніжкі і друку. На ўрачыстае адкрыццё была арганізаваная забава, на якую прышло многа моладзі з суседніх вёсак. Памяшканне клуба знаходзіцца ў мураваным будынку ў Аляксандра Усцінкі. Вечарамі сюды прыходзіць многа людзей. Адны іграюць у шашкі і шахматы, другія чытаюць газеты. Клубам кіруе прыемная і ветлівая дзяўчына Тоня Малыхэўская.

Надзя Усцінка
Сухінічы

Святло для вёскі

Усе сяляне даўно ўжо перакананы, што не можа быць сапраўднага прагрэсу ў сельскай гаспадарцы без электрычнасці. На жаль, у Беластоцкім ваяводстве амаль палавіна гаспадароў усё яшчэ застаецца без электрычнага святла. Улады, на шчасце, не занядбоўваюць гэтай справы. У гэтым годзе будуць электрыфікаваны далейшыя 151 вёска Беласточчыны. Прадбачваецца, што пад канец года стан электрыфікаваных вёсак у Беластоцкім ваяводстве дасягне 69,3%.

(вр)

Патрэбны лён

Беластоцкае ваяводства мае тры ільнозаводы: у Беластоку, Бельску і Элку. Сыравінай для гэтых заводаў з'яўляецца лён, які вырошчваюць сяляне Беласточчыны. Наглядаецца аднак слабое зацікаўленне сялян кантрактацыяй ільну. Ільнозаводы планавалі на бягучы год закантрактаваць у гаспадароў звыш 13 тысяч гектараў гэтай карыснай расліны. Да канца студзеня г. г. удалося ім закантрактаваць ледзь няцэлыя 7 тысяч га. Асабліва дрэнна праходзіць кантрактацыя ільну ў Сямяціцкім павеце. Закантрактавалі тут усяго 154 га, выконваючы план ледзь на 26%. Крыху лепш у Дуброве і Саколцы. У першым з гэтых паветаў план выканана на 68%, а ў другім — на 61%.

Кантрактацыя ільну будзе праводзіцца яшчэ нейкі час. Гаспадары і мясцовыя ўлады могуць тады адрабіць залегласці. Справа сур'ёзная. Недастатковая пастаўка ільну можа выклікаць абмежаванне прадукцыі ільноапрацоўчых заводаў. Частка рабочых застанецца тады без працы. (вр)

Аб кузаўскім „Руху"

Клуб кніжкі і друку «Рух» у Кузаве існуе ад жніўня 1964 г. Мае сваю традыцыю. Якую? — давайце пабачым самі.

Калі не было клуба, мясцовая святліца свяціла пусткамі. Жыхары Кузавы заходзілі толькі на сходы, а моладзь — калі арганізавала танцавальныя вечарыны ці выступленні мастацкага калектыву. Моладзь не магла выкарыстаць сваёй святліцы. Ключы заўсёды былі ў солтыса, які неахвотна даваў нават праўленню гуртка ЗМВ. Паўставалі частыя спрэчкі між маладымі хлопцамі і дзяўчатамі, а іх бацькамі. Не ведаю, чым закончылася б «вайна» за святліцу між маладым а старэйшым пакаленнем Кузавы. Хто б аказаўся пакананым? У «вайну» ўступіла грамадская рада ў Чаромусе. Яна і развязала праблему кузаўскай святліцы. Дагаварыўшыся з аддзелам «Рух» у Бельску Падляшскім, яна арганізавала вясковы клуб.

Колькі радасці было ў Кузаве! Цешыліся ўсе. Мяккія крэслы, прыгожыя столікі і цудоўная музыка з грамафона прыцягвала штовечар не толькі маладых хлопцаў і дзяўчат, прыцягвала таксама і бацькоў. Амаль у кожную нядзелю моладзь арганізавала танцавальныя вечарыны. Прыемна праводзілі вольныя хвіліны дзяўчаты і хлопцы з навакольных вёсак. Закіпела культурнае жыццё ў кузаўскім «Руху». Некалькі разоў выступіў мясцовы драмгурток. Важаком усяго быў гурток Саюза вясковай моладзі. Добра ацаніў працу кузаўскага «Руху» і гуртка ЗМВ Павятовы аддзел культуры ў Гайнаўцы. Прызначыў 2000 зл., за якія купілі кузаўцы радыёпрыёмнік з грамафонам. Гэта было ў канцы 1964 г., а пад канец 1965 года кузаўцы атрымалі тэлевізар. Цяпер ў кузаўскім «Руху» ёсць шмат магчымасці культурнай працы. Можна паслухаць радыёпрыёмніка, музыкі з грампласцінак, пачытаць розныя газеты і часопісы. Толькі тэлевізійных перадач пакуль не можна агледаць, няма каму завезці тэлевізар у Гайнаўку, каб наладзілі. І цяпер, калі ёсць толькі магчымасцей да сапраўднай, культурнай працы, вясковы клуб не спаўняе сваёй ролі. Па-ранейшаму збіраюцца маладыя і старыя людзі. Да позніх гадзін праводзяць вольныя хвіліны... пры картах. Іграюць усе: пачынаючы ад дзяцей — школьнікаў, да старых мужчын канчаткова. Мне насунулася цяпер думка, каб клуб «Руху» замяніць на больш адпаведную назву: «клуб карцёжніка». Аж сорамна пісаць такія словы аб кузаўцах. Дагэтуль заўсёды чулася словы прыемныя. Цяпер, аднак, трэба змяніць ацэнку. Не адзін раз звярталася ўвагу, прасілася. Нічога не памагае. Заўсёды можна пачуць той самы адказ: «На гэта ёсць клуб, каб пасядзець, пачытаць газеты, паіграць у карты». Так, пачытаць газеты. А як чытаецца? Ніколі не паляжыць на століках цэлая газета або часопіс. Ужо з самага вечара можна пабачыць такі вобраз: парваныя газеты валяюцца на падлозе папаленыя папяросамі. Ці так сапраўды чытаецца? Мне здаецца, што з гэтым баластам трэба ўжо пакончыць.

Пры клубе існуе грамадская рада клуба, якая павінна кіраваць усёй працай, памагаць прадаўшчыцы ў навядзенні парадку. І трэба сказаць, што тут знайшліся адпаведныя людзі, добры элемент культурнага жыцця. На адным са сваіх сходаў вельмі многа гаварылі аб паляпшэнні працы ў сваім клубе, аб ліквідацыі ўсялякіх хуліганскіх выбрыкаў п'янства, забаранілі прабываць у клубе школьнікам пасля 18-ай гадзіны. Я думаў, што пасля гэтага сходу ўсё адменіцца. Аказалася, што памыліўся.

Да гэтага часу кузаўскі клуб выглядае як абора ці клуня. Усе сядзяць у шапках. Акуркі ад папяросаў не трапляюць ніколі ў попельніцу, а заўсёды на падлогу. Неяк дзіўна выглядаюць і надта дзіка такія «культурныя» паводзіны жыхараў Кузавы. Грамадская рада клуба ўкладае ўсе свае сілы і магчымасці, каб змяніць сітуацыю ў сваім «доме культуры». Цяжка ёй прыходзіцца. Ніхто нават не слухае, калі яму скажуць зняць шапку.

Апамятайцеся дарагія кузаўцы! Падтрымайце сваю добрую традыцыю. Супольнымі сіламі трэба змагацца з такімі адзінкамі, якія не хочуць ісці па сапраўднай культурнай дарозе. Толькі тады абароніцца сваё добрае імя.

Мацейка

да другога — пяцьдзесят метраў. Упіваюся вачыма ў цемру. Да фараў тры слупы. Два з паловай. Самы раз! Тузаю кабель і ўвесь ператвараюся ў слых.

Пштах! — праз гудзенне колаў і рэек чуецца кволенькі стрэл узрывацеля.

Усё! Поезд яшчэ імчыць, у ім ніхто нічога не ведае, але іхні лёс ужо вырашаны!

Шэсць секунд здаюцца вечнасцю. Нарэшце перад паравозам на момант бліскае сонца, асляпляе нас з Любай, аглушае і рве ноч. Рэха выбуху адзываецца спачатку ў Ліпніках, Снозе, Свіслачанскім лесе, Берастаўіцкім. Відаць, у поездзе выбухам парвала шланг паветраных тармазоў, бо на ўсю даўжыню эшалона ад раптоўнага тармажэння пырскаюць фантаны іскраў, затым — цэлыя струмені агню. Аднак поезд набраў занадта вялікую інерцыю, тармазы ўжо не ратуюць. Нічога, што я дрэнна разлічыў і выбух прыйшоўся метраў за дваццаць перад паравозам. Тол вырваў добры кавалак рэйкі, абодва канцы задраў угару, сагнуў іх, нібы палазы ў санях, — пра гэта мы даведаліся потым. Цяпер жа, як загіпнатызаваныя, з жахлівым захапленнем глядзім, слухаем. Вагоны дабягаюць да месца, дзе тол парваў рэйку, з'язджаюць убок, адзін за другім знікаюць са светлага фону неба, валяцца, толькі стогне і хадуном ходзіць зямля.

Ачынаюся першы. Час здымаць Сашку, зараз запыняць ракеты, пойдзе страляніна, трэба выносіць галовы, пакуль цэлыя!

— Хутчэй адгэтуль, пакуль яны не ачухаліся! — крычу да сваіх.

Зрываемся і ляцім у бок Свіслачан.

ПРАЦЯГ БУДЗЕ

200

Сардэчныя тайны

ДАРАГОЕ СЭРЦАЙКА!

Маю больш 20-ці год. Пазнаёмілася я з хлопцам В. з суседняй вёскі. Ён гаворыць, што кахае мяне і будзе са мной жаніцца. Піша лісты, у якіх гаворыць, што не можа жыць без мяне. Калі прыедзе да маёй вёскі, мы разам ідзем на забаву. На забаве танцуе толькі са мной і адводзіць мяне дамоў. У яго вёсцы я маю цётку. Час ад часу наведваю яе. Там таксама бываюць забавы. На забаве ў яго вёсцы В. танцуе з усімі дзяўчатамі. Праўда, са мною таксама. Я танцую з іншымі хлопцамі. Але ані я, ані мой нарачоны не гневаемся за тое. Увесь час В. глядзіць толькі на мяне. Дамоў таксама не пазваляе з іншымі ісці, а сам адводзіць. Аднаго не магу зразумець, чаму В. у маёй роднай вёсцы на забаве танцуе толькі са мной, а ў яго вёсцы з усімі дзяўчатамі? Чаму так паводзіць сябе? Не ведаю, што рабіць, як паступіць. Ці пакінуць яго, бо ён хіба мяне не кахае пасапраўднаму, ці пачакаць, мо яму гэта пяройдзе? Парай «Сэрцайка».

Люся
з Бельскага павета

Дарагая Люся!

З лісту твайго вынікае, што В. аднак кахае цябе. Не можна ж табе мець жалю да яго за тое, што ён у сваёй вёсцы танцуе з усімі дзяўчатамі, бо таксама танцуе і з табой, а найважнейшае, што ўсю забаву глядзіць на цябе і адводзіць дамоў, не дазваляе табе, каб ты ішла з іншым хлопцам. Іменна ёсць такія хлопцы, якія перад сваімі сяброўкамі і сябрамі (аднавяскоўцамі) саромеюцца прызнацца, што маюць нарачоную, што кагосьці кахаюць. Многа ёсць такіх хлопцаў. Такім напэўна з'яўляецца і твой В. І гэта яму трэба прабачыць, напэўна гэта пяройдзе, калі трошкі пасталее. Таму раю табе, не пераймайся, ён напэўна цябе кахае. Можаш толькі пры аказіі калі-небудзь запытаць В., чаму ён сароміцца перад аднавяскоўцамі свайго кахання? Але сказаць гэта трэба нібы ў жартах і не разводзіцца над гэтым, не чакаць ад В. адказу, бо гэта яму можа быць прыкрым. Такія ўжо яны ёсць гэтыя сарамлівыя хлопцы.

Усяго добрага
Сэрцайка.

Івона з Гайнаўскага павета!

Просім якнайхутчэй прыслаць свой дакладны адрас. Маем Табе пісьмо ад хлопца, які прачытаў аб табе ў кутку «Сардэчныя тайны». Чакаем. **Сэрцайка.**

ЕДЗЕМ ЗАГРАНІЦУ

Ваяводскае праўленне ЗМВ прапануе сваім членам у гэтым годзе заграічныя экскурсіі ў СССР, ГДР, Балгарыю, Чэхаславакію, Югаславію. Кошт ад 1600 зл. — 4900 зл. Час пабыўкі ад тыдня да двух.

Больш дакладныя інфармацыі аб экскурсіях можна атрымаць у Павятовых праўленнях ЗМВ. (вл)

ШТО ГЭТА?

Развязка адгаданкі са стар. 8: Эйфелева вежа ў шчыліне турэмнай фургнеткі.

КІНО

Праграма
на 15—20. III. 1966 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа

„Wyższa zasada" (czeski), 15—16. „Testament uczonego" (radziecki), 17—18. „Olbrzym" (USA), 19—20.

Кляшчэлі

„Powodzenia chłopcze" (jugosłowiański), 15—16. „Gdzie twoje miejsce" (czeski), 17—18. „Urocza gospodyni" (USA), 19—20.

Дубіны

„Car Kałojan" (bułg.), „Ruda Julka" (franc.), 16—20.

Нарва

„Przemytnik z Piemontcu" (francuski), „Ostatni świadek" (NRF), 16—20.

Нараўка

„Spotkali się w pociągu" (radziecki), „Ach te dzieci" (radziecki), 16—20.

Чыжы

„Dwie strony medalu" (angl.), „Jest taki chłopak" (węgierski), 16—20.

Дубічы Царкоўныя

„Car Kałojan" (bułg.), „Ruda Julka" (franc.), 16—20.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Nieletni świadek" (angl.), „Ruda Julka" (franc.), 16—20.

Орля

„Profesorek" (franc.), „Bracia" (bułg.), 16—20.

Райск

„Mansarda" (polski), „Irena do domu" (polski), 16—20.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок

„Jesienny dzień" (wietnamski), 15—17. „Koniec naszego świata" (polski), 18—20.

Міхалова

„Wiosna we wrześniu" (czeski), 15—16. „Tak" (węgierski), 17—18. „Zdradzona ziemia" (radziecki), 19—20.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Kto sieje wiatr" (USA), 15—16. „Testament uczonego" (radz.), 17—18. „Romans z nieznajomym" (USA), 19—20.

Мілейчыцы

„Futrzany gang" (angl.), 15—16. „Umarli milczą" I s. (NRD), 17—18. „Umarli milczą" II s. (NRD), 19—20.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Przebudzenie" (czeski), 15—16. „Susza" (brazylijski), 17—18. „Człowiek, który zabił Liberty Valncea" (USA), 19—20.

Шудзялава

„Szczęściarz Antoni" (polski), „Człowiek, który wątpi" (radziecki), 16—20.

Сідра

„Torreador" (meksykański), 15—16. „Manekin Pis" (holenderski), 17—18. „Był sobie dziad i baba" (radz.), 19—20.

Сухаволя

„Salto" (polski), 19—20.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Новы Двор

„Piąty wydział" (czeski), „Romeo, Julia i ciemność" (czeski), 16—20.

Ліпск

„Skowronek" (rumuński), 19—20.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie —14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok i Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458 Błtk 745 D-3

ЭПІТАФІІ

ХАБАРНІКУ

Браў у жыцці я пакрыве —
Прыносілі без сведак.
Чаму ж ніхто не прынясе
Мне сёння... хоць бы кветак?

ПЛЯТКАРУ

Ніяк не ўцямлю — што за свет!
Каму данесці я павінен,
Што кожнай ноччу мой сусед
Чарцей збірае ў дамавіне?

ПАДХАЛІМУ

Я заслужыў на свой вянок,
Усім паведаміць я рады:
Ляжу ў начальніка ля ног
І з ім цяпер — запанібрата.

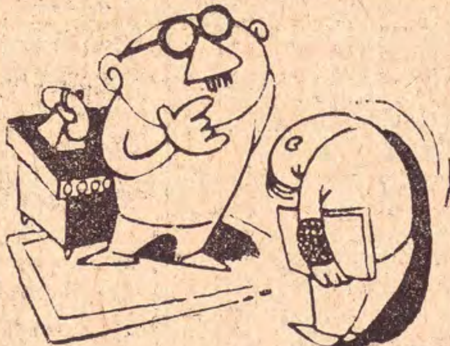
ПЕРАСТРАХОЎШЧЫКУ

Свайго «Я» заўжды баяўся я.
І гэтая магіла — не мая.

ПЛАГІЯТАРУ

Жыццё нялёгкае у нас,
Адна бяда, адно напасце,
Ніяк не трапіш на Парнас,
Каб эпітафію украсці.

СЫМОН БЛАТУН

— Дзіўна, ніяк не магу запомніць вашага твару.

НЯСМАЧНАЯ КАПУСТА

Муж есць капусту, моршчыцца і гаворыць жонцы:

— Нешта ты сёння капусту нясмачную зварыла.

Жонка пакрыўдзілася:

— Кінь ты прыдзірацца, я ў гэту капусту ўсю душу ўлажыла.

— А мяса ты палажыла?

— Ой, і праўдачкі, забылася.

МІЛЫЯ СУСЕДЗІ

(Гумарэска)

Жонка катэгарычна заявіла:

— Болей без тэлевізара і дня не пражыву. У Міхаловых «Рубін» стаіць, Мухіны «Нёман» купілі, а я што — на цябе павінна глядзець? Дык цікавага не шмат.

Суседка, былая медсястра, дадала:

— У наш век без тэлевізара і дзяцей выхоўваць немагчыма.

Довады, бадай што, важкія. Я крыху памуляўся, потым узяў даведку-гарантыю і на цэлы год запрогся ў крэдыт.

Не паспелі прытарабаніць велічэзную скрынку з пакупкаю, як набілася поўная хата людзей. Мілыя суседзі, і адкуль у іх тая ўвага ўзялася раптам! Сваякі, пляменнікі наведалі. Я і не ведаў, што гэтулькі радні па суседству жыве.

Усім карцела хутчэй зірнуць на экран, з вуснаў не сыходзіла адзінае пытанне:

— Ці хутка ўжо?

Спецыяліста для ўстаноўкі тэлевізара я не клікаў, тое-сёе сам кемлю ў тэхніцы. Вось, каб яшчэ не лезлі дапамагаць, а то:

— Гэты во гузік на што ўстаноўлен?

— А куды вунь тую штучку круціць?

Каб жа я мог так проста растлумачыць, а то толькі шапчу сабе пад нос ды сам сабе разважаю. А тут яшчэ жонка падганяе:

— Што ты там корпаешся, як сляпы ў торбе? Вечна ў нас не так, як у людзей.

Нарэшце скрынка падала надзею. І затарахцелі табурэткі, зарыпелі крэслы.

— Гэта будзе маё месца, — сказала суседка Сцепаніда.

— Не, я тут сяду, — упёрлася сваячка Тэкля. — Я люблю глядзець блізка, нават у кіно сяджу на першых радах.

— Матухны, гэта ж шэдэўральна! — усклікнула пляменніца Эльвіра. — Заўтра скажу свайму Жоржу, каб ні ў якую кіношку болей не цягнуў. Штодзень тут будзем глядзець. Закон!

Праціснуўшыся ўперад, яна адштурхнула старэнькую сваячку.

— Будзьце настолькі перпендыкулярны, адсуньцеся ўбок. Я люблю ў цэнтры. Нават Жорж мне не пярэчыць.

Нехта ўлез на ложак, хтосьці на стол усеўся, пад кімсьці трашчала трумо, нават з шафы ногі звешваліся.

Паказвалі нешта накшталт балета — добра не разабраў за галовамі. Да таго ж ушчэнт змарыўся. Пакуль ішлі тэлеперадачы, перасядзеў на кухні. А як суседзі разышліся, з палёгкаю ўздыхнуў:

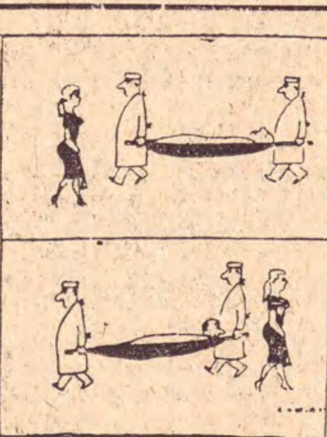
— Нарэшце хоць адпачну.

Але жонка зноў:

— Ты, мусіць, дужэйшы будзеш, прыбяры крыху ў пакоі ды вымый падлогу. Заўтра ж сорамна будзе, як людзі прыйдуць. Бо я пад сабою ўжо ног не чую.

Падкасаўшы нагавіцы, я палез за анучаю. А ў галаве — думка: дзе ж заўтра давядзецца вечар перабыць?

Зм. Шостак

Без слоў.

РАЗМОВА ЎНАЧЫ

Позна ўначы міліцыянер бачыць чалавека, які, азіраючыся, крадком прабіраецца па вуліцы.

— Грамадзянін! Што ты там нясеш у чамаданчыку?

— А я яшчэ і сам не ведаю.

ПОМСТА

Дзве акцёркі размаўляюць аб трэцяй:

— Не магу зразумець, чаму Зося пайшла замуж за рэцэнзента, які ганіў яе ў сваіх рэцэнзіях.

— Вельмі проста: захацела адпомсціць яму.

ЗАДАВОЛЕНА

Жонка кажа да мужа:

— Я вельмі задаволена візітам да Мікалаюкоў: пераканалася, што такога балагану, як у іх, я яшчэ нідзе не бачыла.

ПРЫЧЫНА

Настаўніца да вучня:

— Янка, чаму ты спазніўся на ўрок?

— Бо ўрок пачаўся раней, чым я прыйшоў у клас!

Тапелец і за ўласную жонку хапаецца.

ЗАСТРАХАВАЎСЯ

— Навошта ты падшываеш у папку копіі сваіх лістоў да маці?

— Разумееш, у мяне розныя праверкі бываюць. А яны ж могуць абвінаваціць у бяздушнасці і не чулых адносінах да бацькоў.

НАВОШТА

— Слухайце, вам трэба пераходзіць на новыя фасоны, — сказалі дырэктару фабрыкі.

— Навошта, — здзівіўся той, — гэтыя ж фасоны выпрабаваныя: мы іх ужо дваццаць год выпускаем.

ПЕРАГНУЛІ ПАЛКУ...

У лесе мядзведзь ломіць бярозку. Ідзе асёл.

— Ты што робіш?

— Хачу выламаць палку.

— Прымі і мяне ў кампанію.

Пачалі выламваць разам. Адкуль ні вазьміся — баран.

— Эх, харошая кампанія! Можна далучыцца?

Прынялі і яго ў кампанію. У кампаніі работа спорыцца.

Выламалі палку.

А разыходзіцца не хочацца: вельмі ж харошая кампанія. Тут асёл і скеміў.

— Давайце, братцы, сагнём гэту палку ў дугу!

— Што ў дугу, — крычыць баран — у кола!

— Якое там кола, — гаворыць мядзведзь, — у спіраль.

І пачалі ўсёй кампаніяй гнуць палку. А палка была з двума канцамі. Выслізнула, разагнулася ды як трэсне: барана — уздоўж, мядзведзя — упоперак, а асла ўжо мядзведзь... уручную, так сказаць, за кампанію.

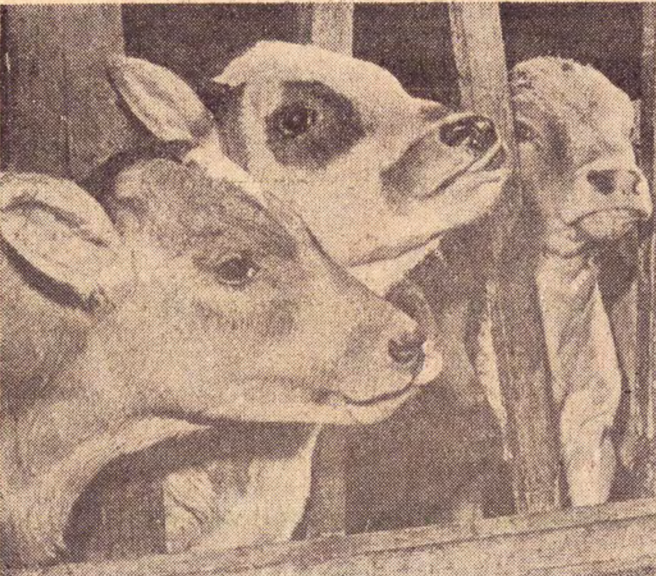
А якая ж была харошая кампанія... пакуль не перагнулі палку.

— Чаму ты не спіш? На сходзе крытыкавалі?

— Не, я там выспаўся...

УСЯЧЫНА

І яны чакаюць вясну.

Кур'ёзы

ВЕТЛІВАСЦЬ

На пачатку аўтастрады на выспе Лонг-Айленд, каля Нью-Йорка, шафёраў-аматараў хуткай язды — сустракае такое ветлівае паведамленне:

«Тэлеграфныя слупы наносяць пашкоджанні машынам толькі пры самаабароне».

ДЗЕЛАВАЯ МІМІКА

У Чыкага адкрыўся інстытут «мімікі дзелавога чалавека». У праспекце гэтай незвычайнай школы гаворыцца: «У нас вы навучыцеся, як трэба наморшчыць твар, каб выглядаць сумленным чалавекам».

ШЧАСЛІВЫЯ ЖОНКІ

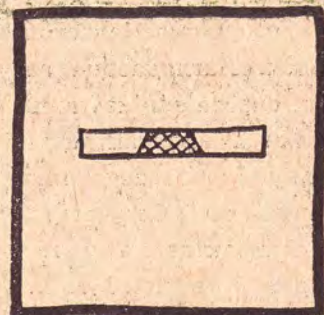
Амерыканскі псіхолаг доктар Хачысан заявіў, што, на яго думку, філатэлісты — найлепшыя мужы. Для калекцыяніравання патрэбны цярпенне, уважлівасць, спакойны характар, гэта значыць усё, што з'яўляецца асаблівасцю добрых спадарожнікаў жыцця.

АДРАСАТ ВЫБЫЎ

Выдавецтва Гарвардскага ўніверсітэта паслала свайму былому падпісчыку, цяпер прэзідэнту ЗША, пісьмо на яго папярэдні адрас у Тэхас. Праз нейкі час пісьмо вярнулася назад з зацемкай: «Адрасат выбыў у невядомым напрамку».

ШТО ГЭТА?

Падумай, а калі фантазія падвядзе цябе, тады скарыстай з развязкі, якую знойдзеш унутры нумара.

АКЕНЦА ДУМАК

Што ты схаваеш, то прапала, што ты аддаў, то тваё.

Шота Руставелі (XII ст.)
— грузінскі паэт.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе *Кацярыны Піўко* з Беластока змяшчаем песню пад загалоўкам:

НАПИШИ МНЕ, МАМА, В ЕГИПЕТ

Жар пустыни мне щеки щиплет
И песок забивает рот.
Напиши мне, мама, в Египет,
Как там Волга моя живет.

Не спешу я пока обратно,
Чтобы память о нас хранил
Этот желтый и непонятный
Непохожий на Волгу Нил.

Будет море, — мы это знаем, —
Будет небо в морской пыли...
И летят сюда вслед за нами
Наши русские журавли.

Мне бы лучше в Сибирь путевку,
Но учти, когда выйдет срок,
Вдруг на Марс начнется вербовка, —
Я поехал бы на годок.

Здесь как будто весь воздух выпит.
Нету дождика третий год...
Напиши мне, мама, в Египет,
Как там Волга моя живет.